

Celje - skladišče

D-Per

214/1977

1119770896, 13/14

COBISS

St. 13-14
Leto XXVII
30. 7. 1977

GLASILO DELOVNE SKUPNOSTI EMO CELJE

Dohodek je osnova za nagrajevanje.

Stran 2

Začrtana pot OZD tovarna kontejnerjev s sanacijskim programom ter vzroki nastale izgube v preteklem obdobju.

Stran 3

Poslovanje v prvem polletju.

Stran 4

Odnosi v TOZD orodjarna in ukrepi za izboljšanje stanja.

Stran 5

Kako skrbimo za naše pripravnike.

Stran 6

V prekrških med prvimi.

Stran 7

Ali smo res dovolj pozorni, ko gre za delitev osebnih dohodkov.

Stran 7

Ugotovitve republiškega inšpektorja za delo o stanju varstva pri delu v EMO in zahteva za izboljšanje razmer iz varstva pri delu.

Stran 9

Obveščanje v združenem delu in naloge sindikatov.

Stran 11

Informiranost na nizki stopnji in ukrepi za izboljšanje sedanjega stanja.

Stran 11

Stališče sekretariata predsedstva RS ZSS do protestnih prekinitev dela.

Stran 12

Tekmovanje kovinarjev Slovenije.

Stran 13

Šola za gospodarstvo.

Stran 13

SKUPNA PRIZADEVANJA

**ČVRST GOSPODARSKI POLOŽAJ V EMO, NJE-
GOV RAZVOJ IN PONOVA AFIRMACIJA STA
V INTERESU TAKO OBČINE KOT SR SLOVENI-
JE IN VSE NAŠE DRUŽBENE SKUPNOSTI, ŠE
NAJBOLJ PA TO MORA BITI INTERES NAS SA-
MIH.**

V četrtek, dne 14. 7. 1977 so našo delovno organizacijo obiskali visoki gostje. Ob reševanju naših sanacijskih težav so nas obiskali predstavniki Izvršnega sveta SR Slovenije, centralnega komiteja ZK Slovenije, Republiškega sveta sindikatov, Gospodarske zbornice Slovenije, predstavniki sklada skupnih rezerv SR Slovenije, predstavniki skupščine občine Celje, družbenopolitičnih organizacij občine Celje, kakor tudi predstavniki Ljubljanske banke iz Ljubljane in Celja. V tako široki sestavi so bile pregledane možnosti za dolgoročno sanacijo razmer v EMO, obenem pa se je dokončno rešilo vprašanje sanacije izgub v TOZD Emokontejner. Sejo je vodil predsednik občinske komisije za sanacijo tov. Gazvoda.

Čas nas je prehitel

Ugotovljeno je bilo, da je v preteklosti bila naša delovna organizacija eden od nosilcev industrializacije v Sloveniji, ki pa ni stopala vedno v korak s časom. Medtem, ko se je drugod gradilo, je pri nas vladalo samozadovoljstvo, ni se mislilo na prihodnost in tako se niso izkoriščale prednosti, ki jih je delovna organizacija v svoji tradiciji, tehničnem znanju in kadrih imela.

Moč kolektiva se je krhala še čisto v medsebojnih konfliktih, namesto da bi trošila sile za ohranitev prednosti pred novo nastajajočimi industrijami. Posledice takšnega stanja se odražajo v današnji težki situaciji delovne organizacije. Obstajali so poizkusi za zaustavitev slabšanja stanja, ki se je odražalo v čedalje večjih gospodarskih težavah. Te so se reševale z drobnjarskimi rešitvami. To je pomenilo le njihovo začasno obvladovanje, niso pa mogle te rešitve spremeniti stanja v smer vzpona in rasti. Take rešitve tudi ni pomenila integracijska povezava z Iskro.

Zaostreni odnosi pri gospodarjenju

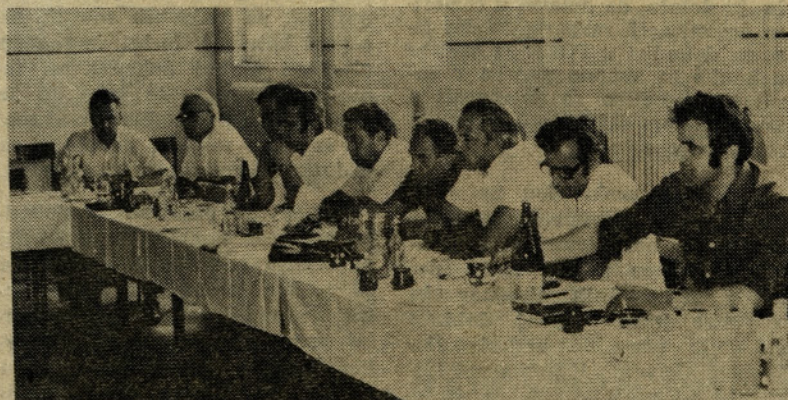
V letu 1976 so bili sprejeti v Jugoslaviji nekateri predpisi, ki so prikazali nezadovoljivo stanje

in nesposobnost na spremenjene razmere takoj ustrezno odgovoriti (zakon o zavarovanju plačil, zakon o sanaciji, prehod na plačano realizacijo) v ostri luči. Zaradi hudih izpadov prodaje, zlasti posode v začetku leta in okorelosti proizvodnje, ki v drugi polovici leta ni bila sposobna proizvesti potrebne količine za veliko povpraševanje na tržišču, ob omenjenih slabostih in s posebnimi problemi v tovarni Emokontejner je delovna organizacija začela v izgube, ki niso mogle biti pokrite. Zakon o sanaciji je reševanje nepokritih izgub izredno zaostril. Za TOZD, ki nimajo pokritih izgub, je uvedel v postopku sanacije sankcijo v obliki znižanja osebnih dohodkov, če pa izguba ostaja nepokrita, pa dovoljuje izplačati po določenem času le zažamčene osebne dohodke. Zakon dopušča tudi možnost, da se takšna temeljna organizacija tudi likvidira, celo obveznost, če se nepokrite izgube ponovijo dvakrat zaporedoma. Tako so nekatere TOZD in tudi delovna organizacija kot celota, čeprav se je nepokrita izguba pojavila prvič, takoj bile postavljene pred zahtevne naloge, da se razmere uredijo in to trajno.

V takšni situaciji je intervenirala tudi družbena skupnost. Postavljena je bila sanacijska komisija pri Izvršnem svetu občine Celje, o stanju so bile obveščene družbenopolitične organizacije v občini in republiki, banke in gospodarska zbornica.

Ne le sanacijski programi, tudi razvojni

TOZD z izgubo in delovna organizacija kot celota so v kratkem času pripravile sanacijske programe in jih predložile pristojnim organom in bankam. Na njihovi osnovi je bilo rešeno pokrivanje izgub v TOZD TOBI, odpreski in frite v mesecu aprilu, odprto je ostalo vprašanje pokrivanja izgub v TOZD Emokontejner. Predloženi sanacijski programi so s strani predstavnikov banke in zbornice bili ocenjeni kot (Nadaljevanje na 2. strani)

Predstavniki IS Slovenije, CK ZKS, Gospodarske zbornice, LB in naši predstavniki so razpravljali o gospodarskem stanju v OZD EMO

SKUPNA PRIZADEVANJA

(Nadaljevanje s 1. strani)

zadovoljivo in skrbno pripravljeno in pomenijo realen in izvedljiv načrt za sanacijo obstoječega stanja. Očita pa se jim slabost, da so premalo ambiciozni in ne nudijo zadovoljivih rešitev in programskih usmeritev v bodoče. Ker na ta način v daljši bodočnosti ponovno niso podane zadovoljive gospodarske rešitve, se nasproti EMO postavlja zahteva, da svoje usmeritve, nekaj jih je bilo podanih, natančneje definira in obdela, zlasti še razišče tržišče. Objektivne možnosti za premagovanje čedalje bolj zaostrenih razmer, ki se postavljajo pred naše in druga gospodarstva, so podane le, če se gospodarski subjekti pripravljajo nanje naprej. Takšne priprave pa morajo biti strokovne in temeljite, zato je izdelava ustreznih razvojnih programov nujna, so zapovrstjo izražali navzoči.

Kot dolgoročnejsše razvojne usmeritve so bili navzočim predloženi načrti EMO v usmeritev na kotlo gradnjo — investicijski elaborat je pripravljen, na program nizkih gradenj v TOZD Emokontejner y sodelovanju z razvojnim centrom Celje, investiranje v novo orodjarno.

S svoje strani so tako strokovne organizacije in zbornice in banka kot tudi družbenopolitične organizacije, izrazile pripravljenost sodelovati pri iskanju dolgoročnih rešitev in delovno orga-

nizacijo pri tem podpirati. V interesu vseh je, da se delovna organizacija trajno stabilizira in postane nosilec industrijskega razvoja v regiji.

Pri svojih razvojnih usmeritvah se naj delovna organizacija tudi v bodoče povezuje v raznih oblikah z drugimi gospodarskimi subjekti z interesom, da na ta način svoje načrte hitreje in uspešneje realizira.

Na seji je bilo tudi izraženo pozitivno mnenje za sanacijo tovarne Emokontejner.

Začetni uspehi so, a tudi zahteve družbe

Izvajanje obstoječih sanacijskih programov je že v letošnjem letu dalo določene rezultate, ki nasproti lanskemu letu pomenijo velik napredek, vendar nas doseženi rezultati ne smejo in ne morejo zadovoljiti. Če bi to bilo tako, bi to ponovno bila drobna rešitev, ne bi pa pomenilo napredka in razvoja, za kar mora delovna organizacija stremeti. Z doseženimi rezultati dokazujemo zaupanje v lastne moči sposobnosti in naše ambicije. Navzoči gostje so izrazili mišljenje, da je mogoče delavcem v EMO zaupati. Jasno pa je, da se od EMO zahteva, da nadaljuje z odpravljanjem svojih slabosti. Produktivnost dela mora naraščati, rentabilnost in ekonomičnost poslovanja morata zagotavljati trajno ustvarjanje zado-

voljivega dohodka. Pridobivanje dohodka in njegova delitev v skladu s prispevkom TOZD in posameznih delavcev k njegovi ostvaritvi morajo biti urejeni. Da se gornje uresniči, so bili na seji sprejeti tudi ustrezni sklepi, ki jih objavljamo na drugem mestu.

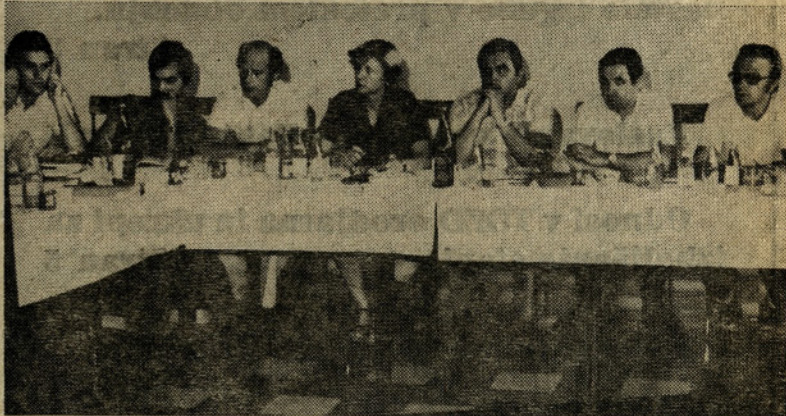
Osební dohodki odvisni le od ustvarjenega dohodka

Poudariti je, da je posebej bilo obsojeno obnašanje delovne organizacije pri delitvi OD v letu 1976. Kljub padanju produktivnosti dela so osebni dohodki rastli, s čemer so se kršile samoupravno dogovorjene norme za delitev osebnih dohodkov. Zaradi takšnega obnašanja je delovna organizacija lahko celo kaznovana s

plačilom denarne kazni 30 milijonov din. Kaj bi to pomenilo v današnjih razmerah, je lahko to vsakemu jasno.

Po vsem gornjem moramo torej vedeti, kaj se pričakuje od nas vseh. Vsak delavec na svojem delovnem mestu se je dolžan obnašati kot dober gospodar. Prizadevati si mora za večjo produktivnost dela, kar naprimer pomeni odpravljati odvečno odsotnost od dela, slabo izkoriščanje delovnega časa, boljšo organizacijo dela. Samo več ustvarjenega dohodka, kjer so zlasti delavci v skupnih službah in režiji dolžni stalno iskati nove možnosti za njegovo pridobivanje, odpira tudi vrata za večje osebne dohodke tako v bližnji in daljši bodočnosti in s tem tudi socialne varnosti.

Možnosti so dane, na nas je, da jih izkoristimo. A. ROJEC

Naši udeleženci sestanka s predstavniki IS Slovenije, CK ZKS in drugimi so na sestanku podrobno obrazložili gospodarske probleme in ukrepe

Dohodek je osnova za nagrajevanje

V mesecu maju, ko smo sanirali naš finančni položaj (izgubo), smo prešli na uveljavitev samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih za razporejanje dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke. Poleg uvedbe nove ocenitve delovnih mest na osnovi tega sporazuma uvaža ta sporazum tudi dosežen dohodek kot osnovo za nagrajevanje. Uvedba dohodka kot osnove nagrajevanja predstavlja kvaliteten premik v sistemu nagrajevanja in začetek usklajevanja z zakonom o združenem delu, ki določa, da delavci v temeljni organizaciji razporejajo del čistega dohodka v TOZD za osebne dohodke in skupno porabo v so razmerju koliko so prispevali s svojim delom (116. člen zakona o združenem delu).

Z prodajo proizvodov in storitev v okviru delovne organizacije ustvarjajo naše temeljne organizacije skupen prihodek. Po pokritju materialnih stroškov in amortizacijskih stopenj dobimo dohodek temeljne organizacije. Dohodek je tem večji, čim večji je celotni prihodek in čim manjši so materialni stroški. Zato moramo proizvajati in prodajati več, nabavljati čim ceneje surovine in ostali potrošni material, tega pa

racionalno uporabljati, da bo čim manj izmeta, varčevati z energijo, dobro gospodariti z osnovnimi sredstvi in varčevati pri vseh stroških. Samo povečan dohodek nam omogoča višje osebne dohodke.

Planirani OD

V gospodarskem planu za leto 1977 smo planirali dohodek in osebne dohodke. Osebni dohodki so planirani na osnovi plana zaposlenih po delovnih mestih, na osnovi katerega je bil izračunan planiran osebni dohodek za temeljno organizacijo tako, da je masa osebnih dohodkov izračunana iz vsote rangov, povečana za dodatke (minuto delo in stalnost).

Preseganje planiranega dohodka omogoča temeljni organizaciji povečanje osebnih dohodkov do 10 %, kar imenujemo uspeh temeljne organizacije in je to rezultat preseganja plana. Osebni dohodek pa je tudi navzdol omejen na 90 % obračunske osnove v primeru, da dohodek ni tako visok, da bi lahko na osnovi meril bil osebni dohodek višji od 90 % obračunske osnove.

Samoupravni sporazum

Ker imamo v našem samoupravnem sporazumu načelo solidarnosti, katero tudi določa zakon o združenem delu (126. člen), predstavlja ta osebni dohodek (90 % obračunske osnove) dogovorjen najnižji osebni dohodek za TOZD.

Samoupravni sporazum o združitvi v delovno organizacijo EMO pa določa v 73. členu, da se osebni dohodki delavcev v TOZD pri normalnem poslovanju ne razlikujejo več kot 20 %, kar predstavlja navedeno razliko med najvišjim in najnižjim preseganjem obračunskih osnov.

Dohodek se ugotavlja na osnovi plačane realizacije, ta pa zaradi sezonskega značaja nekaterih izdelkov (kotli, peči itd.) niha iz meseca v mesec. Da bi ta mesečna nihanja ublažili in stimulirali proizvodnjo v nesezoni se za mesečne akontacije masa osebnih dohodkov za TOZD izračuna takole:

— na osnovi mesečnih planov dohodka v proizvodnji in realiza-

ciji in doseženega dohodka v proizvodnji in realizaciji, s tem da se po v drugem polletju doseženem dohodku po periodičnem obračunu za prvo polletje, mesečne akontacije osebnih dohodkov sproti poračunavale. Npr. masa osebnih dohodkov za mesec julij bo izračunana na osnovi doseženega dohodka 1—6 in meseca julija. S tem načinom obračuna bo konec leta zagotovljena delitev dohodka v skladu z merili, ki jih določa samoupravni sporazum za leto 1977.

Osebni dohodki delavcev TOZD pa se morajo usklajevati tudi z osebnimi dohodki delavcev drugih TOZD v sestavi delovne organizacije EMO in izven sestave delovne organizacije in ne smejo biti zato v nasprotju s samoupravnim sporazumom o skupnih osnovah in merilih, ki smo ga sklenili s temeljnimi organizacijami kovinske in elektroindustrije v SRS in ne v nasprotju z družbenim dogovorom v Celju, h kateremu smo tudi pristopili.

Merila tega sporazuma gotovo še niso najboljša, zato bomo morali do konca leta ta sporazum še dopolnjevati.

Začrtana pot TOZD kontejnerjev

TOZD tovarna kontejnerjev, od katere smo mnogo pričakovali, je tako kot nekatere naše TOZD zaključila lanskoletno poslovanje z izgubo. Iz podatkov o sanacijskem programu te naše TOZD je razvidno, da se da marsikaj storiti za izboljšanje gospodarskega stanja z nekaterimi ukrepi, ki so izvedljivi in morajo biti tudi izvedeni. Razumljivo je, da sanacije ni mogoče uresničiti v kratkem času, vendar se mora ne le TOZD tovarna kontejnerjev temveč tudi druge TOZD, ki izvajajo sanacijske programe, strogo držati začrtane poti in pravočasno izvajati to, kar je planirano.

Sanacijski program TOZD tovarna kontejnerjev je bil izdelan v mesecu marcu kot sanacijski programi vseh ostalih TOZD, ki so združene v DO EMO. Ker ni bila zagotovljena prodaja za izdelan program, ta ni bil predložen finančnim institucijam v analizo za odobritev kreditov za pokritje nekritih izgub TOZD tovarne kontejnerjev po zaključnem računu za leto 1976, ki znaša 26.586.096 din.

Zato smo pristopili skupaj z Razvojnim centrom v Celju, h kreiranju novih programskih usmeritev in zagotavljanju prodaje kontejnerjev na osnovi pogodb. Na novi usmeritvi v »projekt nizkih gradenj« (radius program) in zagotovitvi pogodbene prodaje kontejnerjev temelji sanacijski program, ki je bil izdelan v prvi polovici meseca junija letošnjega leta in ki ga predlagamo v potrditev.

Vzroki nastalih izgub

Iz razlage, kako so nastale izgube, mora TOZD tovarna kontejnerjev izveči zaključke, iz katerih bo razvidno, kaj je treba storiti, da se izgube ne bodo ponovile. V sanacijskem programu so taki zaključki.

Po prvotnem programu, za katerega je bila investicija načrtovana, je bila predvidena izdelava plywood kontejnerjev, to je kontejnerjev z lesenimi plastificiranimi ploščami, uvijajočimi v jekleno toplo pocinkano ogrodje. Med izvajanjem investicije je prišlo do nesoglasij oziroma neskladij s firmo LIC, ker ta ni izvršila pogodbenih obveznosti v smislu dobave reprodukcijskega materiala ter je bila posledica tega prekinitve poslovanja. Pred prekinitev je bilo proizvedenih 200 plywood kontejnerjev.

varjeno jekleno ogrodje, je povzročila zaradi bistveno različnih tehnologij veliko težav. Te težave so bile predvsem zaradi spremembe površinske zaščite od predvidenega vročega pocinkanja, za kar je bila zgrajena pocinkovalnica, na zaščito z lakiranjem. Za to površinsko zaščito obrat ni bil tehnološko opremljen, pač pa se je zaradi nujnosti preusmeritve ta problem delno rešil s provizorijem peskarnice in lakirnice.

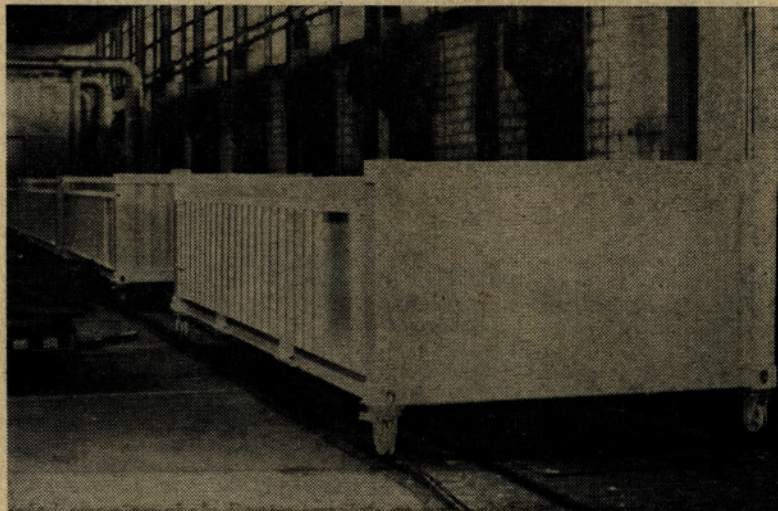
Prav tako je drugačna tehnologija izdelave kontejnerjev zahtevala popolnoma nove profile proizvodnih delavcev (varilci, ličarji, peskarji).

Prav tako je iskati vzrok tudi v tem, kako, oziroma kakšen je bil način obravnave problemov.

V dejstvu, da EMO v preteklosti ni obvladal pretoka materiala, tržišča kontejnerjev in v tej zvezi finančnih tokov, je tudi iskati poglavitne razloge za nastali položaj v preteklosti in za nastalo izgubo.

Tudi fluktuacija delovne sile v letu 1976 in preteklih letih, kateri so bili vzroki tudi zgoraj navedena dejstva, je vplivala na doseganje boljših rezultatov. Stanje se je konec leta 1976 stabiliziralo.

Zaradi težav pri programu kontejnerjev kot proizvoda, so bili za

Izdelava kontejnerjev je zahtevno delo. Na sliki so sestavni deli kontejnerja.

Iz gornjega je razvidno, da se ta dva tipa kontejnerjev v tehnološkem smislu po zahtevnosti zelo razlikujeta, kar pa je osnovni razlog, da prehod proizvodnje ni bil možen v kratkem času, zato so bili za dosego minimalnega obsega proizvodnje še v letu 1976 izvedeni določeni ukrepi. Konkretno je bila urejena dodatna montažna linija, izboljšani pogoji lakiranja, uvežbani delavci, prirejenih več pomožnih delovnih priprav in izboljšana organizacija dela.

Ugotovljeno je, da je proizvodnja v mesecu aprilu, maju, juniju, novembru in decembru 1976, ko je bil obrat oskrbljen z naročili, stekla v zadovoljivem obsegu.

Vzrok nedoseganja boljših proizvodnih rezultatov v preteklem obdobju je vsekakor nezagotovljen plasma kontejnerjev, kar je posledica nepoznavanja tržišča in premajhna angažiranost pri obdelavi trga za kontejnerje.

Poleg tega je plasma kontejnerjev na inozemskem tržišču izredno oteževala prodajna cena, predvsem zaradi visoke cene repro materiala. Zaradi tega se je iskalo predvsem možnosti plasmanja kontejnerjev kot usluge (samo plačilo dela), s tem, da naročnik v celoti oskrbi material. Šele konec leta 1976 je bila organizirana poslovalnica za prodajo kontejnerjev, kljub temu da se je problem plasmanja kontejnerjev pokazal že veliko prej.

ublažitev nastale situacije v letu 1976 osvojeni novi proizvodi kot dodatni program. Tehnično, tehnološko so bili ti proizvodi osvojeni v kratkem času, vendar pa lahko ugotovimo, da tudi za ta program niso bile izvršene temeljite tržne raziskave in zagotovljen s tem tudi plasma. Zato je izpad tega dodatnega programa v prvotno planirani količini negativno stanje še poslabšal.

Omeniti velja, da je bil v tozd tovarna kontejnerjev vseskozi problem vodilnega in vodstvenega kadra, kar je prisotno še danes. Takšne okoliščine so pogojevale prepočasen razvoj novoustanovljenega obrata.

Vsa tržno pokrita naročila v letu 1976 so bila kvalitetno in kvantitetno s proizvodne strani v rokih realizirana.

Iz gornje kratke obrazložitve problematike v TOZD tovarna kontejnerjev v letu 1976 lahko vidimo, oziroma trdimo, da so tehnične možnosti za proizvodnjo, z ustreznimi rešitvijo peskarnice in lakirnice, v celoti zagotovljene.

Analiza trga

Iz analize tržišča lahko zaključimo, da se je stanje na tržišču kontejnerjev bistveno izboljšalo in normaliziralo, tako v pogledu možnosti prodaje kontejnerjev kot tudi v pogledu doseganja ugodnih cen, ki zagotavljajo rentabilno poslovanje. Ta ugotovitev

(Nadaljevanje na 4. strani)

Kontejner, izdelek, na katerega smo mnogo računali nas sicer kar precej zaskrbljuje, vendar si je že utrl košček poti v svet in upajmo, da se bo košček poti spremenil v široko cesto.

Da bi dobili celovit vpogled v poslovanje TOZD tovarne kontejnerjev in predlagane rešitve za sanacijo je informacija razdeljena na naslednja poglavja:

- vzroke nastalih izgub
- povzetek iz sanacijskega programa
- povzetek sanacijskih ukrepov
- predlog

V letu 1975 je bila dokončna odločitev odstopa od proizvodnje plywood kontejnerjev, ker predstavlja udeležba teh kontejnerjev po znanih podatkih samo 10 % vseh kontejnerjev v uporabi na svetovnem tržišču.

Preusmeritev na proizvodnjo zahtevnejšega jeklenega kontejnerja s profiliranimi stenami iz tanke pločevine uvarjene v za-

Začrtana pot TOZD kontejnerjev

(Nadaljevanje s 3. strani)
oziroma sprememba na tržišču kontejnerjev je dokazana tudi s sklenjenimi pogodbami.

Za leto 1978 se že sedaj dogovarjamo za večjo prodajo kontejnerjev, kolikor znaša plan za leto 1978.

Nov program

Nov program, ki bo uveden že letos, se imenuje »projekt nizkih gradenj«, ki je precej obsežen in temelji na upogibanju srednje in debele pločevine s površinsko za-

deležbo v skupnem programu, ki bo ob ostalih programih TOZD tovarno kontejnerjev zagotavljal trajno sanacijo in nadaljnji razvoj.

Proizvodni program

Projekt nizkih gradenj ne zahteva dodatnih investicijskih naložb, omogočil pa bo boljše koriščenje strojnih kapacitet in je prilagojen stanju opreme v TOZD tovarna kontejnerjev.

Z odpravo ozkega grla pri površinski zaščiti kontejnerjev se

TOZD, iz drugih TOZD združenih v DO EMO, z zaposlitvijo naših štipendistov, pa tudi s kadrovanjem delavcev, ki so kot nezaposleni prijavljeni na skupnosti za zaposlovanje v Celju.

Pokrivanje izgub

Za nepokrito izgubo po zaključnem računu za leto 1976 v skupni višini 26.586.096 je predvideno pokritje z najetjem sanacijskega kredita DO iz sredstev:

— Sklada skupnih rezerv SR Slovenije 13.293.049 din

— Ljubljanske banke 13.293.049 din

Sanacijski ukrepi

Na osnovi dokazanih razvojnih možnosti in pridobljenih naročil za tekoče poslovanje, so ukrepi usmerjeni predvsem v naslednje:

- Pospešeno je treba obravnavati uveljavitev proizvodnega programa »nizke gradnje«. Za njegovo uveljavitev se dopolni razvojno-tehnološka ekipa in skupaj z Razvojnim centrom zagotovi kakovostno obvladovanje vseh poslovnih funkcij v pripravljalnem razdobju.

- Z dopolnitvijo razvojne ekipe je treba razvijati nove proizvode znotraj sprejetih razvojnih programov in hkrati spremljati oziroma proučevati možnosti dodatnega razširjenja razvojne orientacije.

- S skupno akcijo vseh TOZD EMO je treba takoj zagotoviti vse pogoje za realizacijo sanacijskega programa v letu 1977.

- Nadaljevati s prizadevanji po združevanju sredstev in dela, z ustreznimi poslovnimi partnerji, ob vključevanju v mednarodno delitev dela. Sodelovanje z dobavitelji materiala, leasing organizaci-

jami pri kontejnerjih, sodelovanje z LUKO Koper, »Gorenjem« in drugimi organizacijami, kjer bi lahko proizvodno sodelovali, kakovostna dograditev dohodkovnih odnosov z Razvojnim centrom Celje, sodelovanje z organizacijami v mednarodnem prometu na področju proizvodnega programa. Dogradi sodelovanje s firmo ARMCO.

- Polna uveljavitev poslovnice za TOZD Emokontejner v sektorju MARKETING, z uvedbo stimulativnega nagrajevanja in sodelovanjem z zunanjimi partnerji.

- Kakovostno preseganje finančnih težav TOZD, z vključevanjem v poslovno politiko Ljubljanske banke pri financiranju prodaje proizvodov.

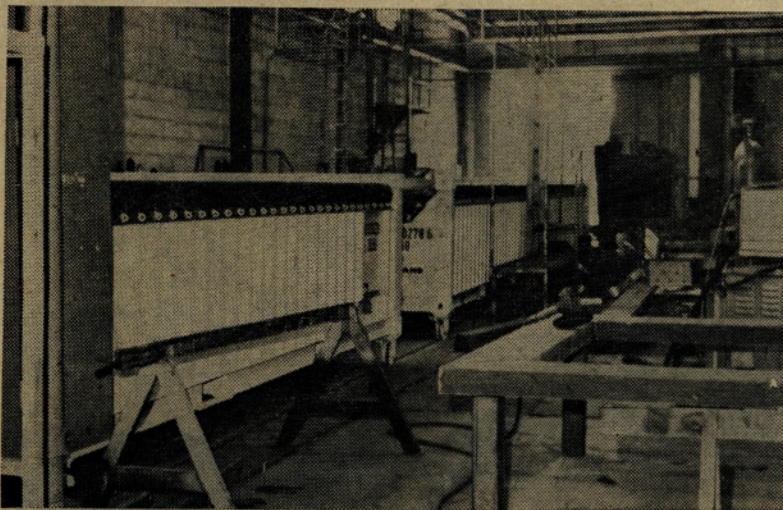
- Temeljita kadrovska dopolnitev TOZD, kateri mora slediti sistematična politika, ki bo slonela na stalnem usposabljanju in izboljšanju strukture kadrov.

- Uvedba stimulativnega nagrajevanja tudi tistim delavcem, ki doslej niso stimulativno nagrajevali.

- Z uvedbo dohodkovnih odnosov znotraj delovne organizacije ob ustreznih organizacijskih spremembah, ki jih narekujejo potrebe in Zakon o združenem delu, je treba zagotoviti neposredno odvisnost vseh nosilcev posameznih poslovnih funkcij za TOZD od uspeha TOZD.

- Z uveljavitvijo sprejetih usmeritev v Celju in EMO na področju inventivne dejavnosti je treba zagotoviti ustvarjalno razmišljanje kolektiva.

Navedeni ukrepi so konkretizirani v programu ukrepov za sanacijo EMO in v ustreznem programu ukrepov za sanacijo EMO in v ustreznem programu TOZD. V teh programih so opredeljeni tudi nosilci posameznih nalog in roki za izvedbo teh nalog.

V naši TOZD tovarna kontejnerjev so delovni pogoji glede na novo halo in nove stroje zelo povoljni za delo. Na sliki je del delovnih prostorov.

ščito pocinkanja. Izdelki tega programa, ki v prvi fazi predstavlja »radius program«, se uporabljajo za tunele, propuste itd. Ta program je tržno utemeljen in predstavlja cenejšo in hitrejšo izvedbo nekaterih nizkih gradenj kot nadomestilo betonske izvedbe. Program nizkih gradenj bo v naslednjih letih imel vedno večjo u-

bo kapaciteta izdelave kontejnerjev povečala.

Kadri

Predvideni program narekuje potrebo po dodatni delovni sili, ki bi jo TOZD tovarna kontejnerjev s prekvalifikacijo že zaposlenih v

Poslovanje v prvem polletju

Ker še ni periodičnega obračuna za prvo polletje, le ta bo čez nekaj dni, si danes ne grobo ogledmo poslovanje naše delovne organizacije v prvem polletju. Podrobneje pa bomo spregovorili v naslednji številki Emailirca.

Vsem nam je znano, da smo leto izdelali sanacijske programe za vse TOZD, na osnovi katerih sta nam Ljubljanska banka podružnica Celje in Republiške rezerve odobrili sanacijske kredite za pokritje izgube. S tem, ko sta potrdili naše programe in odobrili sredstva smo sprejeli določene obveznosti, in to: konec leta 1977 oziroma po zaključnem računu moramo vrniti ca. 20 milijonov din, kar pomeni, da moramo poslovati tako, da bomo imeli konec leta vsaj 30 milijonov ostanka za sklade. To smo uvodoma navedli zato, da povemo, da situacija kljub

neprimerno boljšim rezultatom nasproti lanskemu letu ni rožnata. Sanacijskega programa za prvo polletje nismo izpolnili, zato bo potrebno v drugem polletju več proizvesti in več prodati. Z enkrat lahko rečemo le to, da smo zaključili prvo polletje pozitivno (lani ca. 30 milijonov izgube).

Med glavne vzroke, da sanacijski program za prvo polletje ni izpolnjen lahko štejemo: TOZD Emokontejner še v prvem polletju ni normalno poslovala. Po sanacijskem programu, ki ga je TOZD Emokontejner izdelala, je za drugo polletje predviden pozitiven finančni rezultat. TOZD TOBI ne dosega sanacijskega programa, delno zaradi preusmeritve v proizvodnem programu, delno zaradi nesezone pri prodaji določenih proizvodov. Ostale TOZD ne dosega planiranih ciljev — razen

TOZD ERC, Orodjarna in Radiatorji.

V prvem polletju smo proizvedli za 581.395.000 din, v nakem obdobju lani pa 491.920.000 din. Kot je razvidno je to neprimerno več kot v lanskem letu, vendar pa še 19 % premalo.

Naši osebni dohodki oziroma sistem nagrajevanja je v odvisnosti od dohodka, ta pa je največ odvisen od dosežene proizvodnje in realizacije. Osebni dohodki se bodo gibali le v skladu z dohodkom TOZD.

Seveda pa so ti uspehi rezultat večje angažiranosti na vseh področjih, od iskanja novih prodajnih možnosti ter večje angažiranosti in agresivnosti na domačem in tujem trgu, do iskanja dohodkovno ter tržno najbolj rentabilnih izdelkov, vključevanja nove strojne opreme, iskanja čim boljše tehnolo-

logije, povečane produktivnosti zaposlenih. Zato mora biti naša dejavnost v naslednjem obdobju usmerjena v še večjo aktivnost, da si zagotovimo čim boljši in lepši jutri.

*Izkoristimo
smotrno naš
delovni čas*

ZAPLETENI ODNOSI

Kolektiv TOZD orodjarna je vedno uspešno premagoval težave in dosegal odgovarjajoče gospodarske uspehe. Tudi za zadnje leto 1976 ne moremo reči, da je slabo gospodaril. Naši orodjarji so v preteklosti vedno izvrševali svoje naloge, zato pa so tudi vedno zahtevali čiste račune. Zadnje čase pa se je v orodjarni nekaj zapletlo, o čemer priča izredni razširjeni sestanek OO ZK v TOZD orodjarna dne 7. 7. 1977. Tega sestanka se je udeležil tudi sekretar občinskega komiteja ZKS Celje tovariš Stane Seničar.

Dnevni red sestanka je bila ena sama točka: medsebojni odnosi v TOZD orodjarna. Da ti odnosi niso kot bi bilo treba, nam dokazuje obširno poročilo, ki ga je podal na sestanku predsednik delavskega sveta TOZD orodjarna tovariš Jože Gašperlin. To poročilo objavljamo v skrajšani obliki, razpravo tovariša Staneta Seničarja sekretarja občinskega komiteja ZKS Celje pa v celoti.

Tov. Jože Gašperlin predsednik DS TOZD orodjarna se je v svoji diskusiji povrnil v čas, ko orodjarna še ni bila TOZD. Prihajalo je do večkratnih prekinitev dela, vzroki za prekinitve so bili nizki OD, ki pa so bili posledica centralističnega razporeditve sredstev. Z ozirom na to, da se razmere niso uredile, je začela odhajati delovna sila, predvsem boljši orodjarji.

Osebni dohodki

Po nastanku TOZD orodjarna razmere še vedno niso bile urejene, toda takrat nam je direktor TOZD zagotavljal, da se bo vse bistveno spremenilo, ko se bomo konstituirali v TOZD, ker bodo takrat računi čisti in bomo dejansko lahko upravljali s sredstvi, ki so nam poverjena in tudi razporejali ustvarjeni dohodek. Ko je nekoč te stvari Guštin Ivan takratni predsednik DS poskušal urediti, se je najprej zataknilo pri stroških. Ni bilo mogoče ugotoviti, zakaj so tako visoki in kako dejansko nastajajo, vse kar je dosegel, je bilo to, da nismo več dobivali »minus plač«. V prejšnjem mandatnem obdobju (1974—1976), ko je bil predsednik DS Čakš Franc, smo zopet dobivali nižje OD. Leta 1975 smo dobivali šest mesecev zaporedoma — 6 % do — 21 % v OD. Kljub temu da smo poslovno leto zaključili z dobičkom, nismo mogli za nazaj izplačati pripadajočih OD. Tako nam je bilo pojasnjeno od strani vodstva orodjarne in finančnega računovodstva ob sprejemanju zaključnega računa. V istem obdobju je takratni predsednik DS predlagal DS, naj sprejme sklep, po katerem bi direktor TOZD inž. Ludveki Krese prejemal 0,6 % od vrednosti vsakega orodja, ki bi ga izdelali za zunanji trg. Gašperlin Jože pa je

bil takrat proti temu predlogu, ker je menil, da direktor dobiva dovolj veliko plačilo za svoje delo in na podlagi tega nasprotovanja je DS predlog odbil. Povečali pa smo mu OD od 38. grupe na 40. grupo. Spominjam se tudi, da mi je takratni predsednik DS, ki je delovodja, nekoč svetoval, naj bom na sejah bolj tiho. Ko sem v začetku mandata zdajšnjega DS prevzel funkcijo predsednika, mi je že po drugi seji tajnica TOZD Ivica Prevorsek svetovala, da naj te stvari ne jemljem preveč resno, tukaj mislim samoupravljanje. Isto stvar sta mi svetovala dva delavca, pod pretezo, da mi to svetujeta kot prijatelja.

Decimalna vejica in OD

Prva zadeva, ki sem jo uredil, je poročal Gašperlin, je bila ta, da sem takorekoč prisilil skupne službe, da upoštevajo obstoječi dogovor med TOZD orodjarna in finančnim računovodstvom, na podlagi katerega smo mi plačani po ustvarjeni realizaciji odvisno od dohodka. Ni šlo drugače, kot da sem zagrozil s sodiščem združenega dela. Takrat so nam izračunali — 18 % plače. Po dogovorjenih merilih sem izračunal, da moramo dobiti + 12 % EE in so to tudi dobili. Naslednji mesec so skupne službe samo proizvodnim delavcem izračunale 2 % EE, ker pa sem izračunal da nam pripada okrog 21 % EE, sem kot delavec zahteval pravi izračun in smo skupaj ugotovili, da imam prav. Razlike so znašale od 28 do 99 starih tisočakov. Kriva je bila decimalna vejica.

V začetku mandata sem nekoč vprašal inž. Ludvika Kreseta, kako je bil izvršen plan prejšnji mesec, pa mi je odgovoril z besedami: »Gašperlin, finančna politi-

ka in poslovanje tozda je moja stvar.« Po zakonu je to stvar vseh zaposlenih v tozdu, ne pa posameznikov. Ob polletju leta 1976 smo imeli 33 starih milijonov dobička, ker pa smo bili prejšnje leto prikrajšani za OD, smo poskušali en del te vsote razdeliti. Ker pa to gotovim krogom v EMO ni odgovarjalo, so naredili drugo vrsto obračuna, po kateri smo imeli 4,5 milijona izgube. Delavci nismo vedeli, pri čem smo, direktor tozda pa ni pomagal razčistiti situacije. Ob predlogu realne sistemizacije delovnih mest sem naletel na razumevanje glavnega direktorja in naših delegatov DS, pri našem direktorju tozda in nekaterih režijskih delavcih pa na nasprotovanje. Spriču razmer, ki so takrat nastale, sem bil prisiljen svoj že sprejeti predlog na eni izmed sej DS umakniti. Takrat sem tudi zaprosil za razrešnico pa je nisem dobil ne od DS in tudi ne od zbora delavcev. V tem sem videl potrdilo, da delam pravilno, sicer pa sedaj ugotavljamo, da obstoječa sistemizacija ni ustrezna z ozirom na število pritožb.

Predlagal in dosegel sem spremembo sklepov DS za boljšo organizacijo proizvodnje in večjo delovno disciplino. Sklepi so ostali neizvršeni. Decembra leta 1976 sem na podlagi takšne svoje dejavnosti bil imenovan od nekaterih struktur v tozdu kot agitator, ki ne deluje v smernicah, ki si jih je začrtala naša samoupravna družba. Med sodelavce je bilo med ostalim lansirano, češ da izkoriščam samoupravne ure in je na zboru delavcev inž. Krese zahteval, da si moram zapisati sleherno pot kamor grem in sleherni pogovor ter koliko časa se zadržim. Od 21. 12. 1976 sem prisiljen voditi tako evidenco, kar pa pomeni nezaupanje vame. Takrat sem reagiral tako, da sem obvestil tov. direktorja in predstavnik DPO, da če se bo v tretje ponovila kakšna podobna zadeva, bom poskrbel za zunanje dejavnike, ki nam bodo pomagali razčistiti situacijo. Nadalje mi je direktor svetoval čim manj sej tudi o neprimernem času. Zaradi tega so se problemi kopičili, bilo je preveč točk dnevnega reda in stvari nismo mogli reševati tako, kot bi bilo treba. Najprej je na neurejene razmere reagirala mladina na sestanku v kalinici. Pozneje je SDS strojna zahtevala pravilno delitev dela, in pravilno nagrajevanje. Kmalu za tem je SDS strugarna tudi zahtevala pravilno nagrajevanje in pravilno vrednotenje dela. Pred kratkim je SDS vzdrževanje orodij zahtevala uvesti delovno disciplino za vse, pravilno razporeditev dela in pravilno nagrajevanje. Ne dolgo tega je bil sprejet sklep na DS o novi sistemizaciji DM, predlagal jo je tov. Oštir Emil, toda tudi ta sklep ni bil izvršen. Z ustanovitvijo 24. grupe so se delovodje izognili popoldanskemu delu in tudi odgovornosti v primeru nezgod. Nadalje ljudje ne marajo sodelovati v samoupravnih organih, saj jih je od sedemdesetih 32

odbilo kandidacijo, 2 pa se še nista izjasnila.

Direktor tozda ne obvešča DS o svojih službenih potovanjih, ki so zelo pogosta, kljub temu da je po zakonu to dolžan storiti. V tozdu je močno prisotno grupštvo in je tudi močno občutiti prisotnost intrig. Ljudje ne marajo govoriti o problemih na ustreznih mestih, ker se boje revanšizma. Stroški tozda so še sedaj previsoki, upravno prodajna režija v EMO še vedno preveč bremeni tozda. Kljub sklepu TK ZKS EMO ob popolni reorganizaciji skupnih služb, le-te ne izvajamo, ker nam je direktor TOZD pojasnil, da bo to izvedla pravna služba. Ugotavlja se čuden odnos direktorja tozda do ostalih sodelavcev, saj je v primeru nezadovoljstva kakšnega delavca imel navado odgovoriti: »Če ti ne odgovarja tu, pa pojdi.« Ugotavlja se tudi, da delovodje ne izvršujejo svojih nalog v celoti kljub delovnim sestankom. Organizacija proizvodnje in delovna disciplina sta izredno slabi.

Direktor tozda orodjarna Ludvik Krese je na sestanku obširno obrazložil gospodarsko stanje TOZD, iz katerega je razvidno, da je bilo poslovanje uspešno. V zvezi z delovno disciplino je povedal naslednje:

Nenehno odhajanje z dela in pohajkovanje po tovarni kvarno vpliva na proizvodnjo in bomo morali ne samo v tozdu orodjarna temveč tudi v celotni OZD dokončno urediti način oskrbe na delovnem mestu kot je to že bilo. S tem bi preprečili omenjena odhajanja in podobno. Uredili smo tudi notranje kuhanje turške kave, da bi tako pridržali ljudi na delovnih mestih, vendar želja po razgovorih ob kavici v bifeju je bila večja kot pa samo pitje kave. Zaradi tega odhajanja se trgajo ure, kar pa tudi ni efektivno. Treba bo pač uvesti disciplino v tozdu v prid produktivnosti v zvezi s celotno OZD. Imamo tudi stalne kršitelje delovne discipline, pogostoma vinjenost, toda kljub disciplinskim postopkom se stanje bistveno ni izboljšalo. Važno je, da se odpravijo najprej pri sebi in v tozdu, nakar se lahko obračamo na druge.

Problemi sistemizacije so se tudi ponovno pokazali v tozdu in OZD, saj vemo, da je približno tisoč pritožb v celotni OZD, kar predstavlja 30 % vseh zaposlenih in bo treba ponovno pregledati sistemizacijo in razporeditev zaposlenih na delovna mesta. V ta namen se je tudi komisija, ki bi kot je predlagal naš DS, najprej uredila problem v tozdu, nato pa v celi OZD. Tako smo tudi pri nas napravili razporeditev zaposlenih na delovna mesta, na podlagi seznama, ki ga je dostavila kadrovska služba; le-ta pa je upoštevala vse pogoje pravilnika o OD in pogoje rangiranja.

V razpravo na sestanku je posegel tudi sekretar občinskega (Nadaljevanje na 6. strani)

ZAPLETENI ODNOSI

(Nadaljevanje s 5. strani)

komiteja ZKS Stane Seničar. Med drugim je dejal. Z ozirom na stanje in probleme, ki so prisotni v orodjarni, bom poskušal biti čim bolj konstruktiven pri reševanju problemov. Potrebno bo narediti revolucionarne spremembe z ozirom na nezaupanje delavcev v vodstvo. Konkretno v orodjarni bo potrebno boljše vodstvo, ki bo ustvarilo velike in opravičljive projekte za razvoj orodjarne, ki je lahko zakladnica EMO, pod geslom: »Postanimo zopet najboljša orodjarna v Jugoslaviji.« V zvezi s tem priporočam radikalne ukrepe. Potrebno je razbiti skupine, ki ne delujejo v smislu smernic, ki si jih je začrtala naša samoupravna socialistična družba.

OOZK bo morala v bodoče skupaj s samoupravnimi organi in vodstvom izvesti ukrepe in ne le analizirati ter ugotavljati obstoječe stanje. Nujno bo treba okrepiti članstvo v ZK. Sekretar OK ZKS je opozoril na temeljne dolžnosti IPO in sicer da mora voditi samoupravno, politično in poslovno koordinacijo v TOZD in naj se ne bi ukvarjal z nalogami, ki ne sodijo v njegov delokrog.

Glede odnosa TOZD orodjarna in DSSS je opozoril, da ni v skladu z zakonom o združenem delu, ker se še vedno DSSS plačuje po ključu in ne po opravljenem delu. Med drugim je tudi rekel, da bi takšnih neposrednih delavcev kot je tov. Gašperlin še potrebovali.

Med ostalim je tudi menil, da s sprejetim zakonom o združenem delu, postaja nagrajevanje delavcev bolj enostavno, kot to počnemo v EMO.

Po obširni razpravi so bili na sestanku sprejeti naslednji sklepi:

Vsak teden se morajo sestati predstavniki DPO in samoupravnih organov ter vodstvo tozda s predstavniki DPO občine Celje in poročati o svojem delovanju.

Takoj informirati delavce o vseh problemih, nakazanih na tem sestanku.

Da se redno sestaja samoupravni in vodstveni aktiv tozda ter predstavniki DPO, ki obravnavajo ključne probleme in naloge, ker vsi nosimo enake odgovornosti za TOZD.

Probleme je potrebno evidentirati in jih reševati.

Vse sile angažirati na izvrševanje plana in na delitvi dohodka v duhu zakona o ZD, zlasti pa na razvojni poti nove orodjarne.

Okrepiti pozicije in članstvo OOZK.

Ugotoviti in preprečiti delovanja skupin, ki delujejo proti samoupravno in spodbujajo naš družbeni red.

Reševati vse probleme dosledno, strpno, korektno in postopno.

Če se odnosi v tozdu ne uredijo, OOZK na koncu leta mora zahtevati odstop vodstva TOZD in ugotavlja vso odgovornost samoupravnih organov, DPO in vodstva TOZD.

Kako skrbimo za naše pripravnike?

Poslovni odbor je že nekajkrat razpravljal o statusu naših pripravnikov, ki se pripravljajo v predpisani pripravniški dobi za sprejem odgovornih nalog na delovnih mestih, ki jih bodo zasedli. V zvezi s tem je sklenil, naj strokovna služba pripravi temeljito analizo o tem, kako se naši pripravniki pripravljajo na bodoče delo. Tako analizo je pripravila prizadevna psihologinja Jožica Grubelnik, ki smo jo našim članom kolektiva že predstavili v eni izmed letošnjih števil Emailirca. Poslovni odbor je njeno poročilo sprejel in potrdil njene predloge, zato objavljamo zanimiv sestavek o tem važnem problemu vzgoje naših mladih strokovnjakov – pripravnikov.

Prilagoditveno je eden od problemov, ki kaže na to, kako se sploh gleda na strokovnjake – kako se jih vključuje v delovno okolje in delo, usposablja za prevzem samostojnih del in odgovornosti itd. Od tega, kako se uvajajo pripravniki, je odvisna uspešnost njihovega dela in njihov odnos do delovne organizacije. Za EMO – v kakšni situaciji se nahaja, je to še posebej pomembno. Pripravniki ne bi smeli biti le formalnost, ampak dobro organizirano in dosledno izvajano, mladi strokovnjaki – pripravniki pa naj bi se gledali kot potencialna sila za bodoče poslovne uspehe.

Pri izdelavi tega poročila sem izhajala iz sedanjega stanja, ki sem ga ugotavljala z anonimno anketo, na katero so odgovarjali sedanji pripravniki in tisti, ki so pred kratkim končali pripravništvo. Opirala sem se tudi še na druge vire, kot:

Pravilnik o pripravnikih, Zakon o pripravnikih, Pogovor z vodjem izobraževanja,

Strokovna literatura z načeli in smotri.

REZULTATI ANKETE IN OCENA STANJA

Rezultati ankete so pokazali, da pri nas ne moremo govoriti o dobrem uvajanju pripravnikov (razen nekaj izjemnih primerov). To dokazujejo odgovori pripravnikov.

Rezultati analize so pokazali zlasti naslednje:

Pravilnik o pripravnikih ni usklajen z zakonom o pripravništvu (iz leta 1973).

Anketa je pokazala, da se postopek definiran v pravilniku, ki velja od 13. 9. 1968, ne izvaja oziroma se le delno izvaja.

Pripravnik (in mentorji) pravilnika ne poznajo.

Organiziranega in sistematičnega spoznavanja delovne organizacije ni:

— pripravniki si sami ogledujejo proizvodnjo in sektorje,

— organizirani ogledi (v okviru uvajalnega seminarja) so zgolj formalni »mimohodi«.

— organizacijska in funkcionalna zgradba delovne organizacije in DSSS jim ni prikazana,

— samoupravnih aktov (razen samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih, o varnosti in morebitno o tajnosti) ne dobijo in ne poznajo,

— drugim delavcem niso predstavljeni v začetku dela.

Programov za delo s pripravniki ni (niti glede vsem skupne problematike niti za specifičnost posameznih delovnih mest).

Kriterijev, kdo bi lahko bil mentor, ni.

Mentor je določen povprečno šele v drugem mesecu pripravništva, do takrat pa je pripravnik bolj ali manj prepuščen sam sebi.

Mentorji premalo delajo s pripravniki v smislu uvajanja in se izogibajo temu dodatnemu delu. Pomagajo jim pri konkretnem delu in pri vsakdanjih nalogah — po nekem programu, načrtno pa ne delajo s pripravniki:

— stiki niso planirani niti programirani,

— delo pripravnika ne kontrolirajo,

— svoje dolžnosti prenašajo na namestnike ali je pripravnik prepuščen sam sebi,

— ne skrbijo za primeren sestav delovnih nalog (pripravnik zaposlujejo z rutinskimi, pomožnimi deli, ali morajo že kot pripravnik samostojno delati, ali pa sploh ostajajo brez dela) V vseh primerih so pripravniki nezadovoljni.

Pripravnške naloge si izbirajo pripravniki sami ali pa so opredeljene tako široko, da je izvedba ob delu težka:

— menijo, da so teme nekoristne, brez smisla in le zaradi naloge,

— mentor jih le redko sistematično vodi ob realiziranju naloge,

— obseg naloge ni prilagojen možnostim dela (pripravništvo se brez krivde pripravnika pogosto podaljšuje),

— težave nastopajo pri iskanju podatkov, saj komunikacije niso urejene in pripravniki niso vanje uvedeni,

— težave nastopajo pri tehnični izvedbi,

— le malo nalog je tudi praktično uporabnih za delovno organizacijo.

Pristojnosti za delo s pripravniki niso povsem razmejene (kaj mentor, kaj vodja službe, kaj izobraževanje itd.).

Evidenca o pripravnikih (kje se nahajajo in s čim se ukvarjajo) ni popolna.

Že pred leti je bilo pripravništvo spoznano kot eno najpomembnejših obdobji človekove aktivnosti in zato posebej zakonsko opredeljeno. Leta 1971 je Zvezni svet za delo podal naslednje mnenje o pripravništvu, ki je bilo kasneje tudi uzakonjeno:

»Pripravnik ima pravico do programiranega usposabljanja, do tega, da je vnaprej seznanjen z nalogami in deli, ki jih ta program vsebuje, do strokovnega vodstva in strokovne pomoči med pripravniško dobo, do strokovnega ocenjevanja opravljenih nalog, prav tako pa mora pripravnik tudi vnaprej vedeti, za katero delovno mesto se usposablja.«

Iz rezultatov o obstoječem stanju in teh zahtev izhajajo naslednji predlogi v zvezi z uvajanjem pripravnikov:

Uskladiti pravilnik z zakonom, še prej pa se dogovoriti za postopek in izdelati »pripomočke«.

— Del uvajanja je vsem pripravnikom skupen, določiti je treba program za ta del skupne vsebine ter ga organizirano izvajati.

Za pripravnike tehnične usmeritve naj bi bilo dovolj poudarka na stikih s proizvodnjo in ti naj bodo smiselno vključeni v program.

(Nadaljevanje na 7. strani)

Kako skrbimo za pripravnike V prekrških med prvimi

(Nadaljevanje s 6. strani)

V času pripravništva psiholog opravi preglede glede na usmeritev, perspektivnost, interese, motive itd.

Urediti status mentorstva (določiti kriterije, kdo je lahko mentor, dolžnosti mentorja in priznanje — nagrajevanje za dodatno dolžnost in posredovanje izkušenj).

Določiti rok, do kdaj mora biti mentor določen.

Pripraviti enoten postopek mentorjem kot pripomoček za delo s pripravnikom (faze uvajanja, ogrožje programa, terminski plan in podobno).

Zagotoviti sodelovanje vodstva TOZD ali sektorja, kar je obenem kontrola poteka dela.

Postaviti principe (dogovoriti se) glede obsega, vsebine, oblike roka izdelave in kriterijev za oceno nalog ne glede na specifičnost in raznolikost vsebine.

Zagotoviti realizacijo naloge med delovnim časom ob pomoči mentorja ter vseh potrebnih dokumentacijah v delovni organizaciji.

Pri določanju problematike nalog naj ne bodo mentorji in pripravniki prepuščeni prosti izbiri, ampak naj bi direktorji (sploh vodje in strokovni delavci) na

problemskih sestankih evidentirali za delovno organizacijo aktualne in uporabne teme.

Pripravnikom naj se pripravi standard, kako naj bo naloga zgrajena.

Določiti pristojnosti in razmejiti dolžnosti (v pravilniku).

Kontrolirati izvajanje.

Pripraviti postopek uvajanja (faze, udeležence, pripomočke).

Pripraviti list za spremljanje pripravnikov.

Uvesti dnevnik pripravništva, določiti podpisnike (smiselno bi bilo, da bi bil to vodja službe, oddelka itd.) ter intervale podpisovanja, kopijo dnevnika bi zbiral kadrovska služba.

Voditi evidenco in informirati vse udeležence v procesu uvajanja.

Izdelati spise in vsebine materialov, ki naj jih pripravnik dobi.

Oblikovati stalno anketo za ugotavljanje izvajanja pravil in izpopolnjevanje postopka ter jo v določenih časovnih presledkih administrirati na pripravnikih.

Ti predlogi bi lahko bili v pomoč pri sestavi novega pravilnika o pripravnikih. Opozarjajo na tista področja, iz katerih se naj bi črpalo gradivo za pravilnik.

Jožica Grubelnik, dipl. psih.

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu nam je poslal zanimive podatke o stanju prometne varnosti, po katerih smo na seznamu prekrškov na 2. mestu v Celju. Zanimivi so podatki o stanju prometne varnosti na območju občine Celje.

V prvih petih mesecih letošnjega leta se je na območju naše postaje milice dogodilo 481 prometnih nesreč, ali 59 več kot v istem obdobju lanskega leta. Od vseh prometnih nesreč jih je bilo 338 samo z materialno škodo, 135 s telesnimi poškodbami in 8 smrtnih. Kljub temu, da je bilo še veliko prometnih nesreč z manjšo materialno škodo, katerih udeleženci niti niso prijavili, so prometne nesreče v letošnjem letu v občutnem porastu. Še mnogo bolj zaskrbljujoče pa je dejstvo, da so bile posledice prometnih nesreč mnogo hujše, kot v preteklem letu. V vseh nesrečah je bilo 51 oseb hudo telesno poškodovanih, ali 24 več kot v istem obdobju lanskega leta. Prav tako je bilo 117 oseb lažje telesno poškodovanih, kar je za 64 več kot lansko leto. Življenjete je izgubilo 8 oseb, ali 5 več kot v istem obdobju lanskega leta.

Najpogostejši vzroki prometnih nesreč so bili naslednji:

- izsiljevanje prednosti v 106 primerih,
- neprimerna hitrost v 101 primeru,
- prekratka varnostna razdalja v 46 primerih,
- vinjenost v 27 primerih,
- nepravilno prehitjevanje v 18 primerih,
- nepravilnosti pešcev v 24 primerih in
- ostali vzroki v 159 primerih.

Iz tega je razvidno, da so vzroki pri nesrečah popolnoma menjali vrstni red v primerjavi s preteklim letom, ko je bila na prvem mestu prekratka varnostna razdalja, sledila pa ji je neprimerna hitrost, izsiljevanje prednosti, nepravilno prehitjevanje in vinjenost, ki se je letos povzpela na četrto mesto.

Po kraju se je dogodilo največ prometnih nesreč v samem mestu in sicer 303, na magistralni cesti M1023, na magistralni cesti Celje—Tremarje 26, na regionalni cesti Celje—Vrbo 24, na regionalni cesti Vojnik—Dobrna 9 in na lokalnih cestah 97 prometnih nesreč.

Od vseh prometnih nesreč, ki so se dogodile na cesti Celje—Tremarje, se jih je dogodilo samo v Tremarjih 13. V teh nesrečah pa je bilo 19 oseb težje ali lažje telesno poškodovanih. Prav tako se je od vseh nesreč na cesti Celje—Vrbo dogodilo samo v Storah 8, v teh nesrečah pa je bilo 5 oseb telesno poškodovanih.

Od vseh smrtno ponesrečenih so bili 4 pešci in 4 kolesarji oziroma vozniki koles z motorji. V 7 primerih so nesreče povzročili sami smrtno ponesrečeni, v 1 primeru pa vzrok nesreče ni znan, ker je neznan voznik neznanega avtomobila s kraja nesreče pobegnil. Trije kolesarji so povzročili nesrečo z izsiljevanjem prednosti, 1 kolesar pa se je smrtno ponesrečil zaradi vinjenosti. Pri pešcih so bili vzroki nesreč nenadno prečkanje ceste tik pred vozilom in to izven prehoda za pešce. Starostna struktura smrtno ponesre-

čenih se giblje od 19. do 74. leta starosti. Dva smrtno ponesrečena sta bila stara nad 70 let, eden voznik kolesa s pomožnim motorjem 50 let, ostali pa od 19 do 33 let.

V vseh prometnih nesrečah je bilo udeleženi tudi 43 pešcev, od tega pa jih je bilo kar 24 tudi povzročiteljev teh nesreč.

Glede na zaposlitev oziroma ustanovo, kateri kršitelj pripada, je bilo največ kršiteljev iz Gimnazije in sicer okoli 100 (točnega števila se zaradi masovnih kršitev ni dalo ugotoviti). Sledi EMO z 42 kršitelji, Šolski center Boris Kidrič z 29 kršitelji, Ekonomska šola z 29 kršitelji, Železarna Store z 26 kršitelji, TOPER z 20 kršitelji, INGRAD z 17 kršitelji, Tehniška šola s 15 kršitelji, Kovinarska šola Store s 15 kršitelji, LIBELA s 14 kršitelji, CINKARNA in LIK SAVINJA s po 13 kršitelji in METKA s 5 kršitelji.

Po kraju zaposlitve je največ kršiteljev iz mesta in sicer 354, iz okolice Celja 137 in izven Celja 202. Za 70 kršiteljev iz podatkov ni bilo razvidno, kje prebivajo.

Po starosti je bilo 246 kršiteljev starih od 15—20 let, 112 od 20—25 let, 65 od 25—30, 67 od 30—40, 44 od 40—50 let in 18 nad 50 let.

Iz zbranih podatkov je razvidno, da je bilo največ kršiteljev na semaforiziranem prehodu za pešce na Ul. XIV. divizije, ki v glavnem obiskujejo šolske ustanove v Celju, prebivajo izven Celja in so stari od 15 do 20 let. Ti kršitelji so bili v postopkih najmanj resni, opozoril niso upoštevali in so celo namerno delali prekrške.

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu občine Celje priporoča udeležencem v cestnem prometu, da brezpogojno spoštujejo in izpolnjujejo prometne predpise in pravila ter s tem prispevajo k prometnemu redu in lastni varnosti.

Medsebojno spoštovanje, dejanska pomoč sočloveku, humani in kulturni odnosi med udeleženci v cestnem prometu, je edino učinkovito preventivno sredstvo pred grozljivimi posledicami, ki jih prinaša skokovit razvoj motorizacije.

**Na cesti nisi sam,
zato ne ogrožaj
svojega življenja
in življenja
drugih
udeležencev
v prometu!**

PRESEGANJE OD

Objavljamo seznam tistih TOZD, ki so v I. trimesečju letos za 10 in več odstotkov presegle dogovorjena sredstva za osebne dohodke po samoupravnih sporazumih dejavnosti.

Podatke nam je posredovala SDK — podružnica Celje. Želimo, da jih uporabite tudi pri oceni skladnosti odločitve pri delitvi OD s cilji, ki so dogovorjeni za I. 1977 v planih republike in občine. Te cilje je namreč treba brezpogojno spoštovati in njihovo uresničevanje sproti preverjati.

Organizacije združenega dela	v tisočih din, v %		
	Dogovor. sred. za OD	Razporej. sred. za OD	Odstotek pres. dogov. sred. za OD
— EMO TOZD kotli	917	2.514	274
— TOZD orođarna	2.646	3.102	117
— Metka TOZD proizvodnja tkanin	6.710	8.687	130
— DSSS	1.736	2.248	130
— Zlatarne TOZD zlatarna	6.095	6.781	111
— Nivo TOZD vodno gospodarstvo	1.742	2.003	115
— Obnova TOZD gradbeni sek.	2.343	2.638	113
— Komunalno podjetje TOZD ceste kanalizacije	2.867	3.883	135
— Obnova TOZD obrtni sek. II	1.137	1.471	129
— Javna skladišča	730	854	117
— PTT TOZD za PTT promet	6.091	6.888	113
— Moda	2.212	2.458	111
— Kovinotehna TOZD malopr.	2.608	3.326	128
— Tehnomercator TOZD malopr.	3.909	5.954	152
— Naša knjiga	145	190	131
— Merx TOZD prodaja na drobno	5.277	5.854	111
— Slovenija Avto TOZD Avtomotor	1.493	1.883	126
— Hmezd TOZD hladilnica	104	166	160
— Tehnomercator TOZD velepr.	1.403	4.305	307
— Slovenija avto TOZD Cimos	756	832	110
— Surovina	519	835	161
— Kovinotehna TOZD zun. trg.	2.330	2.626	113
— Ingrad TOZD družb. standard	561	758	135
— Libela TOZD servisi	2.034	3.208	158
— Utež	340	559	164
— Ingrad TOZD projekt. biro	875	1.044	119
— Razvojni center TOZD projekt. TOZD nadzor	1.688	2.158	128
— Razvojni center — ekonom. organizac. SV	332	441	124
— EMO TOZD ERC	983	1.109	113
	478	581	122

Dejavnost poslovnega odbora

Poslovni odbor je na 42. redni seji razpravljajal o gospodarskih problemih, ki so najbolj pereči in sprejel sklepe, ki jih je treba čimprej uresničiti. Sklep PO objavljamo v celoti.

Poslovni odbor vzame poročilo o izvrševanju sklepov 39., 40. in 41. redne seje PO na znanje in zahtevo, da se tista poročila, ki niso bila posredovana na PO, posredujejo v pisni obliki do prihodnje seje.

— 0 —

Na 41. redni seji, 20. sklep, glede izplačila regresa, se sprejme dodatni sklep, da morajo direktorji TOZD izdelati napoved doseganja dohodka do konca leta, ki nam mora zagotoviti planiran dohodek in planirane sklade in jo dati verificirati samoupravnim organom TOZD do 25. julija 1977.

— 0 —

Na 40. redni seji, 6. sklep, je bil sprejet sklep, da se razpišeta delovni mesti pravnik za samoupravne odnose in referenta za informacijsko dejavnost, zaradi napačne formulacije sklepa, se v zapisniku popravi, da se namesto teh dveh MD uvede postopek za ustanovitev delovnih mest tajnika DPO in referenta za administracijo.

— 0 —

PO vzame poslovno poročilo TOZD Emokontejner na znanje in ugotavlja, da je bila od planirane proizvodnje 5.839.000 din izvršena 4.516.000 din, odpremljeno je bilo v vrednosti 3.839.000 din. Izguba nastala v mesecu juniju torej znaša 2.932.000 din.

— 0 —

Poslovni odbor zahteva, da se pospešeno nadaljuje s poučevanje nove delovne sile za potrebe TOZD Emokontejner, da se bo lahko ta po najkrajši možni poti vključila v proizvodnjo.

— 0 —

Po zahteva od glavnega direktorja, da poda do prihodnje seje PO poročilo, kaj je bilo storjeno v enem mesecu na temo kadrovanja novih kadrov iz ostalih TOZD, za potrebe TOZD Emokontejner, kar je bilo dogovorjeno na sestanku dne 14. 6. 1977 z direktorji TOZD in glavnim direktorjem.

— 0 —

PO vzame poročilo proizvodnje do 5. 7. 1977 za TOZD TOBI na znanje in ugotavlja, da je proizvodnja izvršena 44,67 %.

— 0 —

Poslovni odbor zahteva, da se do prihodnje seje izdela zaključno poslovno poročilo za TOZD TOBI za mesec junij.

— 0 —

PO vzame na znanje poslovno poročilo o izvršitvi plana TOZD Posode in ugotavlja, da je plan izvršen po količini v vrednosti 721.202 kg, po vrednosti pa od planiranih 54.292.476 din izvršeno 46.372.972 din ali 85,4 %.

— 0 —

Poslovni odbor vzame poročilo o realizaciji plana prodaje za mesec junij na znanje in ugotavlja, da je plan prodaje 39.980.000 din, izvršeno 38.965.999 din ali 97,46 %.

— 0 —

Finančni rezultat za mesec junij je minus 851.148, kumulativa za obdobje od I.—VI. 1977 pa 1.719.292 din plusa.

— 0 —

Poslovni odbor sprejme predloge sprememb in dopolnitev 10. in 11. člena samoupravnega sporazuma območne SIS za PTT promet Celje in predlaga DS TOZD in DS SS, da te spremembe in dopolnitve sprejmejo in potrdijo.

SKLEPI 43. REDNE SEJE PO

Na 43. redni seji je poslovni odbor razpravljajal o gospodarski in drugi problematiki ter sprejel sklepe, ki jih v celoti objavljamo.

Poslovni odbor delovne organizacije vzame zaključno poslovno poročilo za TOZD TOBI za mesec junij na znanje in ugotavlja, da je bila proizvodnja izvršena za 79,8 % in prodaja 107 %. Predvideva se negativni zaključek polletja v vrednosti 4.900.000 din. Do dne 11. 7. 1977 je bilo izdelanega za 2.747.755 din ali 56,75 %, prodanega pa po bruto cenah za 12.747.955 din.

— 0 —

PO podpira ukrepe, ki so jih pripravili v TOZD TOBI in zahteva, da se ti ukrepi začno čimprej izvajati. Hkrati se zahteva dopolnilo teh dolgoročnih ukrepov z operativnimi kratkoročnimi ukrepi, ki naj zagotovijo, da bo proizvodnja že v mesecu juliju in avgustu dala željene rezultate ter zahteva, da se začno ti ukrepi takoj izvrševati.

— 0 —

Poslovni odbor vzame poročilo o izvrševanju plana za mesec julij do dneva poročanja na znanje in ugotavlja, da je proizvodnja po količini izvršena 91 %, po vrednosti pa 94,9 %.

— 0 —

Poslovni odbor nadalje vzame na znanje poročilo o izvršeni in predvideni odpremi in ugotavlja, da je bila izvršena odprema v izvozu do 13. 7. 1977 v vrednosti 514.109 din, na domačem tržišču do 14. 7. 1977 pa 5.489.550 din.

— 0 —

Zahteva se, da se do prihodnje seje PO pripravi poročilo, kolikšna je vrednost izpadlih oziroma storniranih komisij in kakšen izvoz se bo dejansko izvršil.

Prav tako se zahteva, da se na domačem tržišču podvzamejo vsi

napori, da bo planirana prodaja 23.000.000 din do konca meseca izvršena ter da se manjkajoča naročila pridobijo.

— 0 —

Na poslovnem odboru je bil sprejet sklep, da se morajo na samoupravnih delovnih skupinah pripraviti operativni ukrepi za doseganje plana v juliju in avgustu. PO delovne organizacije zahteva od TOZD POSODA na podlagi tega sklepa, da se preverijo ti ukrepi, ki so bili sprejeti na SDS ter da se ti ukrepi začnejo v praksi takoj izvrševati.

— 0 —

PO vzame poročilo o izvršitvi plana za TOZD Emokontejner do dne 14. 7. 1977 na znanje in ugotavlja, da je od planiranih 5.134.000 din izvršenih v proizvodnji 1.933.000 din, v odpremi 1.837 din.

— 0 —

Po informaciji direktorja TOZD Proizvodnja CT KONTEJNER-JEV v planirani količini v mesecu juliju ne bo izvršena, bo pa izpad nadoknaden v mesecu avgustu.

— 0 —

PO vzame na znanje ustmeno informacijo o razgovoru s predstavniki republike in občine, ki jo je podal tov. Gazvoda. PO zahteva od DPO, da organizirajo sešatek DPO, samoupravnih orga-

nov in vodstvenih struktur, kjer naj bo podana širša informacija okrog prizadevanja za odobritev sanacijskih kreditov. **Rok:** 1 teden. Posebej pa se zahteva, da se objavijo zaključki, sprejeti na razgovoru s predstavniki občine, republike in gospodarske zbornice v tovarniškem glasilu Emajlirrec. Po tem izidu se obravnavajo na vseh SDS v EMO. **Rok:** konec meseca julija.

— 0 —

PO vzame poslovno poročilo ODPRESKOV IN AVTOKOLEV na znanje in zahteva od vodstva DO in samoupravnih organov, da dajo vso podporo TOZD Odpreskov in avtokolev za realizacijo razgovora o osvajanju in izdelavi novih odpreskov za vojaško vozilo TAM Maribor.

— 0 —

TOZD ODPRESKI mora izdelati program aktivnosti in konkretnih ukrepov za reševanje tekoče problematike v TOZD. Poročilo naj se izdela do 4. avgusta in ga predloži PO.

— 0 —

Poslovni odbor zahteva, upoštevajoč mnenje ERS, naj se DS SS izjasni, zakaj je odstopil zadevo v zvezi s predlogom za nagrado šoferjem in avtomehanikom za njihov praznik 13. julij v reševanje poslovnemu odboru DO.

LEPO PRIZNANJE

»Priznanje samoupravljalcu« je posebno družbeno priznanje, ki ga podeljuje občinska skupščina zaslužnim delegatom v organih samoupravljanja in drugim delavcem organov samoupravljanja in samoupravnih delovnih skupin v organizacijah združenega dela in v drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih za izredne dosežke na področju razvijanja socialističnih samoupravnih odnosov, ki so posebnega pomena za razvoj samoupravnega in delegatskega sistema.

Letos je poleg drugih tako priznanje prejel naš delavec Ivan Zavšek z naslednjo utemeljitvijo:

Na IKS Celje si je pridobil kvalifikacijo emajlirca, nato pa z obračevanjem ob delu naziv tehnologa. Na delovnem mestu v EMO je opravljal in še opravlja pomembne funkcije: bil je predsednik centralnega delavskega sveta, predsednik komisije za izrekanje ukrepov zoper kršilce delovnih dolžnosti. Za novatorsko delo je dobil v letu 1976 še z enim sodelavcem nagrado Kidričevega sklada.

Med leti 1963 in 1974 je aktivno deloval kot član sveta krajevnih skupnosti Šmartno v RD in član odbora krajevnih organizacij SZDL Šmartno v RD. Na zadnjih volitvah je bil izvoljen za predsednika sveta KS. Funkcijo je sprejel odgovorno in začel takoj uveljavljati ustavna določila in tako postaja ta KS vse bolj samo-

upravna družbena skupnost in manj samo komunalna skupnost. Uspelo mu je v celoti realizirati delegatski sistem ter vzbuditi območne delegacije k posebni aktivnosti. Pri delu je vesten, pošten, odkrit. Nobenih odločitev ne sprejema sam, ampak vse v sodelovanju z delegati. Tudi v EMO ima pomembne samoupravljalne funkcije.

Ivan Zavšek

Večji uspehi: ureditev normativnih aktov v KS, formiranje komisij pri svetu KS, formiranje odbora za LO in DS, napeljava telefonskega omrežja v KS, ureditev pokopališča, začetek asfaltiranja ceste Lopata—Galicija, poživitev dela mladinske organizacije in prosvetnega društva, centralna kurjava v šoli in drugo.

VARSTVO PRI DELU

Ugotovitve republiškega inšpektorata za delo

Junija meseca nas je obiskal republiški inšpektor za delo in pregledal po službeni dolžnosti stanje varstva pri delu v EMO. Na podlagi ugotovitev je izdal odločbo, po kateri morajo biti v določenem roku odpravljene vse ugotovljene pomanjkljivosti v vseh TOZD.

Po tej odločbi je bilo ugotovljeno marsikaj. Ugotovitve posredujemo članom kolektiva v nekoliko skrajšani obliki vendar tako, da bo lahko vsak vedel kaj je treba storiti.

OZD EMO mora pripraviti sanacijski program za kompletno tehnologijo celotne OZD. Še posebno je potrebno urediti stiskalnice, lakirnice, skladišča kislin, generatorski plin, kompresorsko postajo.

Rok ureditve 30. 12. 1977.

Služba varstva pri delu mora imeti ustreznejše prostore, isto velja za sedanji oddelek za razdeljevanje prehrane, kjer se mora uporabljati higienična posoda.

Rok ureditve 30. 10. 1977.

Vsa uničena tla morajo biti obnovljena, odpadni material sproti odvažan na primerna mesta. V vsej OZD mora biti vzdrževan red. Trafo postaje in električne omare ne smejo biti založene. Odpadni material in odpadni stroji morajo biti odstranjeni iz proizvodnje. Odpadni trakovi (stiskalnice) morajo biti sproti odvajani na ustrezna mesta (tehnologija). Kisline ne smejo prosto teči po tleh, isto velja za vnetljive snovi in olja (pocinkovalnica, skladišča kislin); luknje v tleh morajo biti prekrите in to v proizvodnji in na dvoriščih, v skladišču sme biti material naložen le do primerne višine (glej zakon transportne poti ne smejo biti založene). V razvijalce acetilena ne sme dotekati meteorska voda, isto velja za priročna skladišča karbida. Vse ograje morajo biti nameščene nad 1 m višine. Stari oddelek radiatorjev mora biti dokončno urejen. Jeklenke ne smejo biti prosto uskladiščene na soncu.

Rok ureditve 15. 8. 1977.

Vsa dotrajana električna instalacija mora biti urejena. Za delo v lakirnicah mora imeti električar izpit. Električni kabli ne smejo voditi po tleh. Varilna mesta morajo biti primerno urejena kar velja tudi za kolutno in točkovno varjenje. V lakirnicah ne sme bit normalnih električnih izvedb, ampak S izvedbe. Vsi stroji in naprave morajo biti ozemljeni, o tem morajo biti napravljene tudi meritve. OZD mora imeti stalne vzdrževalce za električne naprave kar velja še posebno za S naprave.

Rok ureditve 30. 10. 1977.

Vse stiskalnice morajo imeti le taka orodja, ki ne bodo nevarna za delavce, sicer je potrebno uvesti podajalne naprave (neprimerne je npr. odprto orodje in nožni vklop ali istočasno aktiviran nožni in ročni vklop).

Rok ureditve takoj (naloge je stalna).

Odsesovalne naprave morajo biti dokončno urejene, predvsem pa velja to za lužnico, vsa varilna mesta, razna skladišča kislin, lakirnice in polirnice.

Rok ureditve 30. 7. 1977.

OZD mora natančno poročati o preizkusih znanja, predvsem pa za vodilni in vodstveni kader. Osebe, ki ne bodo hotele ali ne bodo mogle opraviti izpita iz varstva pri delu, ne smejo biti več na vodilnih, oziroma vodstvenih delovnih mestih.

Rok ureditve takoj (naloge je stalna).

Priporoča se izboljšanje tehnologije (peči za emajliranje kadi, ustreznejši industrijski tir, velja zavarovanje prehodov, podajalni mehanizmi na stikalnici, oddelek radiatorjev — preizkušanje baterij).

Po oddelkih mora biti preprečen prepil (emajlirnica, skladišče pločevine).

Rok ureditve 30. 11. 1977.

Vsi konstrukcijski elementi stavb morajo biti prekontrolirani (lesno skladišče gotovih izdelkov, skladišče kartona ob Bežigradski cesti, kompresorska postaja, skladišče jeklenk).

Rok ureditve 30. 12. 1977.

Vsa dvigala morajo imeti strokovne ocene.

Rok ureditve 30. 9. 1977 (Za dvigalo v TOZD kotli mora OZD urediti najnujnejše ukrepe za varnost obratovanja dvigala, končna rešitev pa je sanacija dvigala v skladu s celotnim TOZD).

Vsi novi obrati morajo imeti obratovalna dovoljenja. Isto velja za vsa nova delovna mesta.

Oddelek pocinkovalnice mora biti dokončno urejen oziroma saniran po predhodnem programu.

Rok ureditve 30. 12. 1979 in 30. 6. 1980.

OZD EMO Celje mora obvestiti republiški inšpektorat dela o izvršitvi naloženih ukrepov v roku 8 dni od dneva poteka roka, ki je dan za odpravo nepravilnosti in pomanjkljivosti varstva pri delu.

V kolikor OZD ne bo mogla sanirati obratov ali jih na novo urediti, bo potrebno obrate, kjer se večkrat pripetijo nesreče zaradi neustreznih delovnih razmer in neprimerne tehnologije predvsem po utesenjenosti, zapreti. Roki, ki so navedeni soskrajni roki in se jih ne bo mogoče podaljševati s strani inšpekcije dela.

Najboljše je mleko

Odbor za varstvo pri delu je obravnaval strokovno mnenje Zdravstvenega doma v Celju o dodeljevanju mleka na nekaterih delovnih mestih. To strokovno mnenje je sprejel in ga v celoti objavljamo, tako da bodo z njim seznanjeni vsi člani kolektiva.

Po novih strokovnih izsledkih mleku ne gr več pripisovati preventivnega zaščitnega vpliva pri delih z različnimi industrijskimi strupi. Kljub temu mleko še vedno toplo priporočamo, kot visoko kaloričen napitek v industriji in družbeni prehrani, ker

vsebuje mnoge potrebne rudnine in vitamine. Poleg njega se priporočajo v uporabo mlečni izdelki, kot jogurt ter razne mlečne mešanice s sadnimi dodatki.

Glede vašega vprašanja o drugih vrstah napitkov, ki bi se naj uporabljali v industriji deloma tudi kot nadomestilo za izgubljeno telesno tekočino pri delih v neugodnih vročih klimatskih pogojih, priporočamo zlasti uporabo raznih vrst čaja, med njimi najbolj šipkov, ker ima visok odstotek vitamina C, ki ga telo zlasti dosti potrebuje pri težkem fizičnem delu, predstavlja pa po drugi strani tudi podporo organizmu pri predstojajočih možnih okužbah. Na drugi strani kot napitek v zadnjem času deklariranega brezalkoholnega piva, ki se prodaja kot osvežujoči hmeljski napitek in ga nekje poskušajo dati kot

zaščitno pijačo delavcem, ki delajo na vročinskih delovnih mestih, ker bi bilo tu zlasti težko kontrolirati porabo te deklarirane osvežujoče pijače.

Ponovno poudarjamo, da bi se naj mleko, v kolikor se res daje tistim, ki ga v resnici uživajo na delovnem mestu in ne nosijo v razne namene domov, dajalo še dalje kot nek dodatek, vendar ne v zaščitne namene in ne na teh delovnih mestih, kjer bi se dajalo kot protistrup raznim strupenim snovem. Ta delovna mesta bi bila seveda po nekaterih kriterijih težavnosti del možno prej natančno določiti in jih interno uzakoniti, če se pri tem zavedamo koristnosti uživanja mleka, kot bogatega kaloričnega in zdravega napitka, ne nazadnje tudi v funkciji napitka v borbi proti uživanju alkohola na delovnem mestu.

Služba varstva pri delu obvešča

Kljub večkratnim in vsestranskim informacijam ima služba varstva pri delu težave ker se zaposleni ne drže njenih navodil. Da bi bil vsakdo dobro obveščen, kako se mora ravnavati v primeru poškodbe, daje služba varstva pri delu ponovno obvestilo v slovenščini in srbohrvaščini, ker je precej sodelavcev pri nas zaposlenih iz drugih republik.

OBVESTILO ZAPOSLENIM

Delo službe varstva pri delu je organizirano tako, da zagotavlja preventivne ukrepe in sproti analiziranje vseh pojavov, ki škodljivo vplivajo na varnost delavcev in njihovo zdravje. Zato pomeni varnost pri delu zagotovitev takšnega stanja, ki ne ogroža ljudi pri delu in ki zagotavlja varnost pred poškodbami in poklicnimi obolenji. Zavedamo se, da lahko le zdrav in za delo sposoben delavec uspešno opravlja delo na svojem delovnem mestu ter na osnovi višje produktivnosti in storilnosti dela vpliva na lepši jutrišnji dan.

V primeru delovne nezgode oziroma poškodbe je potrebno takoj ukrepati v smislu določil PRAVILNIKA O VARSTVU PRI DELU, in sicer:

- Vsako poškodbo, ki zahteva izostanek z dela, je potrebno TAKOJ prijaviti neposrednemu vodji ter OBVEZNO zahtevati prvo pomoč v obratni ambulanti podjetja. Najmanjši vbod, vrez, opekline itd. so lahko pozneje vzrok infekcije in izostanka z dela in če po poškodbi ni takoj prijavljena, se naknadno v nobenem primeru ne bo priznala za poškodbo na delu.

- Vsako poškodbo, ki zahteva izostanek z dela (bolniški stalež), se mora OBVEZNO TAKOJ ali NAJKASNEJE V ROKU 8 UR PO POŠKODBI prijaviti SLUŽBI VARSTVA PRI DELU, težje poškodbe in smrtne primere pa TAKOJ.

Poškodbo, ki se pripeti na delu v popoldanskem in nočnem času, je potrebno OBVEZNO prijaviti SLUŽBI VARSTVA PRI DELU naslednji dan.

Poškodba, prijavljena po izteku določenega roka, se ne bo v nobenem primeru priznala za poškodbo na delu.

- Poškodbo, ki se pripeti na poti z dela ali na delo, je potrebno prijaviti TAKOJ ali NAJKASNEJE V ROKU 8 UR PO POŠKODBI s tem, da se predloži SLUŽBI VARSTVA PRI DELU ustrezna IZJAVA OČIVIDCA poškodbe, v primeru PROMETNE NEZGODE pa ZAPISNIK POSTAJE MILICE.

Brez navedenih dokumentov se poškodba ne bo priznala za delovno nezgodo oziroma poškodbo na delu.

V interesu poškodovancev je, da dosledno upoštevajo ter se ravnaajo po teh NAVODILIH O PRIJAVLJANJU POŠKODB, ker v nasprotnem primeru izgubijo pravico do uveljavitve pravic iz naslova delovne nezgode oziroma poškodbe na delu. V kolikor poškodovanec iz zdravstvenih razlogov ne more v določenem roku osebno prijaviti poškodbo, mora za to opravilo zadolžiti oziroma pooblastiti drugo osebo.

S temi navodili se seznani vse člane delovne skupnosti z objavo v glasilu podjetja »Emajlirec«, z objavo na oglasnih deskah podjetja in z osebno izročitvijo tega obvestila vsem na novo zaposlenim delavcem.

Vodja službe varstva pri delu
Šorn Milan, varn. ing.

Dejavnost inštituta Jožef Štefan

Inštitut »Jožef Štefan« iz Ljubljane nam je poslal zanimivo gradivo za naš list, ki ga bomo postopoma objavljali, tako da se bodo naši bralci čimbolje seznanili z delom tega pomembnega inštituta za naše gospodarstvo. Najprej pa naj vam to ustanovo predstavimo.

Danes prehaja v splošno zavest, da so institucije kot je Inštitut »Jožef Štefan«, ki ima za seboj že dobrih 25 let delovanja, v letih svojega obstoja imele pomembno vlogo pri razvoju znanosti, gospodarstva in kulture v našem prostoru.

Če ne izpostavimo številnih osnovnih raziskav na naravoslovnih področjih, ki so ponesle ime slovenske in jugoslovanske znanosti v svet, potem želimo še posebej opozoriti na našo tesno povezanost z razvojem gospodarstva in družbe. Ta povezanost se izraža v dolgoročnih okvirnih pogodbah, ki smo jih sklenili z nekaterimi večjimi gospodarskimi organizacijami in združenji na področju kemijske, farmacevtske in elektronske industrije, medicine in računalništva. S tem smo si oboji ustvarili možnost, da se vloga inštituta kot raziskovalne organizacije in vpliv gospodarstva na raziskave na smotrni način dopolnjuje v skladu s potrebami družbe in neposrednih porabnikov.

Naj navedem nekaj organizacij združenega dela, s katerimi tesneje sodelujemo: NE Krško, AET Tolmin, Lek Ljubljana, Krka Novo mesto, Tovarna dušika Ruše, Iskra, Comet Zreče, Rudnik živega srebra Idrija, Železarna Ravne, Salonit Anhovo, ETA Cerkno in še mnoge druge.

IJS šteje danes 20 interdisciplinarnih med seboj povezanih skupin, ki vključujejo več kot 100 doktorjev znanosti, več kot 150 magistrstov in diplomiranih inženirjev ter 80 tehnikov. Na IJS se raziskovalno udeležuje večji del univerzitetnih učiteljev na naravoslovno-matematičnih fakultetah. Tako na primer je velika večina fizikov pa tudi velik del kemikov prišlo prav z naše institucije. Mnogi od njih so ob raziskovalnem delu na IJS postali svetovno znani strokovnjaki na svojih področjih.

IJS je prvi pri nas uvedel računalništvo kot organizirano metodo dela in discipline in je še danes ena najaktivnejših institucij na tem področju. Prvi računalnik ZUSE je začel delati 1963. leta. IJS je organiziral Republiški računski center in prispeval večino vodilnega kadra. IJS sam pa tudi organizira poslovanje na osnovi računalniške obdelave podatkov za številne naročnike. Od vsega začetka je IJS sodeloval pri razvoju nuklearne medicine. Pred časom je bil ustanovljen Center za nuklearno medicino in računalništvo. IJS je prispeval originalno instrumentacijo in strokovnjake. Na področju jedrske energije je v Sloveniji IJS edina ustanova, katere strokovnjaki so si nabrali eksperimentalne izkušnje za delo z reaktorji in so dolga leta študirali razne znanstvene in tehnološke probleme na področju nuklearne tehnike.

Pomembne so tudi raziskave in razvoj novih materialov, npr. feroelektrikov in piroelektrikov,

keramike, trdih materialov itd., dalje raziskave, ki zmanjšujejo vpliv tehnologije na okolje (zaprta tehnološki krogi, predelava industrijskih odpadkov). IJS uvaža moderne metode v medicini. Na primer biokibernetika in biofizika.

IJS je v skrbi za okolje razvil in vpeljal razne izredno zahtevne metode za določanje koncentracije strupov v biosferi.

IJS je vedno predstavljal institucijo, ki je imela odprta vrata za vstop novih znanstvenih informacij in tehnologije z vsega sveta. Zajemamo jih pri izvoru, preden se skrijejo za komercialne bariere.

Gre torej za celo mavrico raziskav, ki pogosto posegajo v sam svetovni vrh, so lahko neposredno uporabne ali pa pripravljamo tla za morebitno poznejšo uporabo.

SKOZI MIKROELEKTRONIKO GRE POT DO RAZVITIH

Srednjeročni načrt gospodarstvenega in družbenopolitičnega razvoja naše republike daje veliko prednost razvoju mikroelektronike, področju, kateremu poskušajo vsi razviti v čim krajšem času iztrgati čim več skrivnosti.

V ta prizadevanja se vključuje tudi Inštitut Jožef Štefan. Skupno s strokovnjaki Elektrofakultete, Inštituta za elektroniko in vakuumsko tehniko in Iskre uresničujemo 2 velika projekta in in sicer »Mikroelektronika« in »profesionalizacija elementa za elektroniko«.

Na področju miniaturizacije elektronskih elementov in mikroelektronike smo našo aktivnost usmerili k specialnim vezjem, izdelanim po tehnologijah debelo-plastne in tankoplastne tehnike nanašanja pasivnih in aktivnih elementov.

Z delom teh raziskav smo se aktivno vključili v proizvodnjo. V skupnem laboratoriju, ki sta ga opremila IJS in ISKRA, razvijamo številne nove izdelke in celo proizvajamo manjše poskusne serije.

Prototipi, preizkušeni v laboratoriju, prehajajo v proizvodnjo v Iskrini tovarni Uporov v Šentjerneju.

Laboratorij za keramiko sodeluje z več tozdi Iskre iz branže elementi. S tovarno tehnične keramike v Vižmarjih razvijamo keramična telesa za upore. Sodelujemo pri razvoju kondenzatorjev s tovarnami v Žužemberku in Stegnah. Za tovarni feritov in magnetov v Stegnah pa razvijamo različne tipe keramičnih in kovinskih magnetov.

Sodelavci laboratorija za keramiko ne razvijajo le elektronskih materialov in elementov, ampak tudi druge visokotemperaturne materiale. Tako npr. razvijajo trde materiale za obdelavo v strojni industriji in materiale, obstojne v korozivni sredini pri visokih temperaturah, kar je posebno pomembno v kemijski industriji.

Pri razvoju novih materialov so posebno pomembne metode kontrole. V inštitutu se v zadnjem času rojeva center za mikrostrukturne raziskave, ki že razpolaga z nekaterimi kakovostnimi aparaturami in že danes predstavlja instrumentalno in kadrovsko osnovno za nadaljnje zahtevne raziskave, ki bodo koristile med drugimi tudi industriji cementa in jeklarnam.

Z BIOKEMIJO NAD ODPADKE

V zadnjih letih postaja za gospodarstvo, zlasti še za prehrabetno in farmacevtsko industrijo, vedno bolj zanimivo raziskovanje proteinov, encimov in drugih biološko aktivnih snovi. Raziskovalci IJS se tega že vrsto let zavedajo ter se že 20 let ukvarjajo s problemi izolacije encimov živalskega in rastlinskega izvora (npr. goveda, prašiča, mikroorganizmov) in pripravljajo iz njih snovi, ki bi lahko služile kot surovine ali že končni produkti. Moramo priznati, da so se začeli za naše dosežke v zadnjih dveh, treh letih zanimati tudi strokovnjaki iz gospodarstva ter je prišlo tudi že do konkretnih dogovorov in rešitev. V sodelovanju z raziskovalci iz tovarne Krka v Novem mestu smo uspeli v plasmanu domačih

proteoliznih encimov za potrebe usnjarstva.

Nadaljnja možnost: precejšen del naših klavnic še vedno spuša v kanale živalske kri. Tako, ne samo, da kvari vode, ampak meče dobesedno vanje denar. V krvi je namreč več kot 100 različnih sestavin, ki so uporabne zlasti v farmacevtski industriji in drugod. Razvite države so že zdavnaj dojele vrednost krvi, pri nas pa si ta miselnost le počasi utira med gospodarstveniki pot.

Poglejmo samo primer hemoglobina. Za 10 kg hemoglobina potrebujemo približno 100 l krvi. Cena krvi se giblje med 1 in 2 dinarja, cena 1 kg hemoglobina, ki ga je mogoče proizvesti z dokaj enostavnimi postopki, pa 38.000 dinarjev (ZR Nemčija 5000 DM). Če se hemoglobin očisti še naprej, se cene podeseterijo. Ob tem naj samo povemo, da čiščenje ne zahteva posebno dragih aparatov, saj hemoglobin za lastne potrebe proizvajamo kar v naših laboratorijih. S podobnimi številkami in razmerji računamo tudi drugje, npr. pri plazmi, ki se lahko neposredno uporabi kot izredno bogat dodatek proteinov živalski ali človeški prehrani, ali pa kot izhodna surovina za izolacijo cele vrste plazemskih proteinov, ki so neobhodno potrebni v zdravilstvu.

OBAVIJEST SVIM ZAPOSLENIM

Rad službe zaščite rada je organiziran tako da osigurava preventivne mjere i ujedno analizira sve pojave koje štetno utječu na sigurnost radnika i njihovo zdravlje. Zato zaštita na radu predstavlja obezbjeđenje takvog stanja, koje ne ugrožava ljude na radu i koje osigurava zaštitu od nesreća i profesionalnih oboljenja. Svjesni smo da samo zdrav i za rad sposoban čovjek uspješno obavlja posao na svom radnom mjestu, te na osnovi veće produktivnosti rada utječe na ljepši budući život.

U slučaju nesreće ili povrede na radu, potrebno je ODMAH postupiti u smislu odredbi PRAVILNIKA O ZAŠTITI NA RADU odnosno Samoupravnog sporazuma o zaštiti na radu i to:

● Svaku povredu, koja ne zahtjeva izostanak s posla, potrebno je ODMAH prijaviti neposrednom vođi (majstoru) i OBAVEZNO zahtjevati prvo pomoć u pogonskoj ambulanti poduzeća. Najmanji ubod, porezotine, opekotine itd., mogu biti kasnije uzrok infekcije i izostanka iz posla, a ako povreda nije odmah prijavljena, poslije se nikako neće priznati za povredu na radu.

● Svaku povredu, koja zahtjeva izostanak s posla (bolovanje), mora se OBAVEZNO ODMAH ili NAJKASNIJE U ROKU OSAM SATI po povredi prijaviti SLUŽBI ZAŠTITE NA RADU, teže nesreće i smrtnе slučajeve ODMAH.

Povreda koja se dogodi na poslu u poslijepodnevnoj ili noćnoj smjeni je potrebno OBAVEZNO PRIJAVITI SLUŽBI ZAŠTITE NA RADU sjedeći dan.

Povreda, prijavljena poslije određenog roka, se neće nikako priznati za povredu na radu. U OOUR je povredu prijaviti ovlaštenoj osobi za zaštitu na radu.

Povredu, koja se desi na putu s posla ili na posao, potrebno je prijaviti ODMAH ili NAJKASNIJE U ROKU OSAM SATI po povredi, s tim da se uruči SLUŽBI ZAŠTITE NA RADU odgovarajuća IZJAVA OČEVIKA povrede, a u slučaju prometne nezgode ZAPISNIK STANICE MILICIJE.

Bed navedenih dokumenata povreda se neće priznati za radnu nezgodu odnosno povredu na radu.

U interesu povrijeđenih je da dosljedno poštuju, te se ravnaju po tim UPUTAMA O PRIJAVLJANJU POVREDA, jer u suprotnom slučaju gube osnovu za dobivanje svih prava koja im pripadaju zbog nesreće ili povrede na radu. U koliko povrijeđeni iz zdravstvenih razloga ne može u određenom roku prijaviti povredu, mora za to zadužiti odnosno ovlastiti drugu osobu.

S tim uputama se upozna sve članove radne organizacije preko objave u tvorničkim novinama »Emailirec«, preko objave na oglasnim daskama poduzeća i ličnim dodeljivanjem ovog obavještenja svakom novozaposlenom radniku.

Oddelek zaštite rada
Šorn Milan

Obveščanje v združenem delu in naloge sindikatov

Občinski svet ZSS v Celju je razpravljal o oceni komisije za obveščanje in sprejel v zvezi s tem sklepe. Komisija je v svojem poročilu podrobno razčlenila obveščanje po TOZD, ki sodeč po podatkih ni najboljše. Uredništva glasil imajo težave pri zbiranju gradiva tako kot pri nas in tudi drugih pomanjkljivosti ne manjka.

V občini Celje je obveščanje, predvsem pa kakovost obveščanja rastla s razvojem samoupravljanja. Iz analiz, ki smo jih pripravljali v minulih letih, je bilo tudi razvidno, da sta kakovost obveščanja in krepitev samoupravnih odnosov v medsebojni odvisnosti. Kakovostno obveščanje je vplivalo na krepitev samoupravnih odnosov, urejeni samoupravni odnosi pa so narekovali ustrezno in učinkovite oblike obveščanja. Pri tem ne gre samo za glasila delovnih organizacij, ki so le ena izmed oblik, ampak za vse tiste oblike obveščanja, ki jih koristijo v delovnih organizacijah in jih prilagajajo svojim potrebam in razmeram. Analiza, ki jo je komisija za obveščanje pri ObSS naredila pred leti, je pokazala, da je oglasna deska najbolj pogosta oblika obveščanja, vendar je iz te analize bilo hkrati razvidno, da se skoraj polovica zaposlenih seznaja z vprašanji svoje delovne organizacije iz svojih glasil, in da je približno prvih toliko delavcev najbolj obveščenih na sestankih delovnih skupin. Takšno razmerje se je v bistvu ohranilo do danes, čeprav temeljnih organizacij ugotavljajo, da postajajo samoupravne delovne skupine najbolj ustrezno mesto za hitro in učinkovito obveščanje. V to so usmerjena tudi sedanja prizadevanja ObSS pri ustanavljanju takšnih skupin, seveda pa bo obveščanje v okviru le-teh doseglo svoj namen, če bodo delavci v teh skupinah poleg notranjih vprašanj svoje temeljne organizacije in delovne organizacije razpravljali in oblikovali svoja mnenja, sprejemali stališča in dajali predloge za delo delegatov v skupščinskih zborih in v skupščinah SIS. Po sedanjih razgovorih v delovnih organizacijah je mogoče sklepati, da delavci v samoupravnih delovnih skupinah dobijo približno 10 % vseh potrebnih informacij za odločanje, delavci v večini TOZD poleg tega zatrjujejo, da je jezik strokovnjakov pa tudi predstavnikov druž-

benopolitičnih organizacij, občinske skupščine in SIS, ki prihajajo k njim na zbere delavcev ali na druge sestanke, pogosto preobsežen in težko razumljiv. Praksa namreč potrjuje, da smo ob vseh prizadevanjih le redko kje uspeli z jedrnatimi informacijami zajeti bistvena vprašanja. Pogosto se dogaja prav nasprotno, da v obsežnih informacijah manjka ali pa je zaradi preobsežnosti težko izluščiti tisto, kar bi delavcu omogočilo opredelitev do določenega vprašanja. Na splošno je opaziti, da se z delegatskim sistemom zapleta tudi sistem obveščanja in da poplava informacij dosega nasprotni učinek od tistega, ki ga želimo doseči. To je v posameznih primerih videti tudi v odgovornosti do urejevanja sistema obveščanja. Po reorganizaciji sindikatov na primer še nobena seja komisije za obveščanje ni bila sklepna in je njeno delo slonelo predvsem na povezavi med predsednikom komisije in uredniki glasil. Kaže, da izvoljeni člani komisije, ki so jih predlagali občinski odbori sindikatov, ne čutijo dovolj odgovornosti zunaj svojega sindikata do dela v okviru občinskega sindikalnega sveta. Iz takega odnosa je mogoče sklepati, da so tudi občinski odbori premalo poudarjali naloge na področju obveščanja, čeprav je le-to sestavni del celotnega delovanja pri izvajanju posameznih dogovorjenih nalog in sklepov.

Seveda je to le eden izmed problemov, bolj pereče je zatiranje informacij v marsikateri delovni organizaciji, pogosto z izgovorom o poslovni skrivnosti. Še pred meseci se je zgodilo, da celo urednik glasila štorske železarne ni dobil potrebnih informacij o novi proizvodnji traktorjev, češ da še niso dozorele za objavo, tako da so on in večina delavcev v železarni zvedeli za začetek proizvodnje iz dnevnega časopisja. Taki odnosi niso osamljeni, z njimi se srečujejo uredniki večine glasil delov-

nih organizacij, v Cinkarni pa so na primer zaradi težav, ki jih povzroča izguba začeli varčevati na najmanj ustreznem koncu, z redkejšim izdajanjem svojega glasila.

Ne glede na take in podobne slabosti je na področju obveščanja v združenem delu celjske občine dosežen viden napredek. V zadnjih 6 letih se je število glasil povečalo za več kot 4-krat, k tem pa je treba dodati še glasila, ki jih dobivajo delavci 24 celjskih temeljnih organizacij združenega dela in dislociranih enot delovnih organizacij iz drugih občin.

Vse te pomanjkljivosti je najti v delovnih organizacijah z razvitim obveščanjem, v drugih manjših delovnih organizacijah pa je obveščanje še slabše ali pa v celoti zanemarjeno. To velja zlasti za dislocirane enote. Ob tem nastaja vprašanje, kako uresničiti politične smernice o obveščanju. Normativno urejanje glasil v združenem delu je namreč le del naloge pri organizaciji obveščanja, kot to določata zvezna in republiška ustava, politične listine ZKJ, SZDL in sindikata ter zakon o združenem delu, pri tem pa to normativno urejanje zajema le tiste delovne organizacije, ki že imajo svoja glasila, medtem ko za druge delovne organizacije ostaja normativno urejevanje obveščanja še naprej odprto.

Komisija za obveščanje je zato predlagala predsedstvu občinskega sveta ZSS, da bi sindikalni svet sklenil družbeni dogovor z vsemi TOZD v občini o minimalnih pogojih obveščanja v temeljnih organizacijah združenega dela na območju občine. Dogovor naj bi zajel predvsem vsebino, funkcije in oblike obveščanja, organizacijo sistema obveščanja, normativno urejanje obveščanja, volitve in odgovornost delovnih ljudi v obveščanje, financiranje informativne dejavnosti ter izvajanje dogovora. Tak pristop k reševanju je po mnenju komisije v sedanjih razmerah najbolj ustrezen, kjer bi enotno in celovito urejeval obveščanje v združenem delu, hkrati pa bi bil v oporo urednikom glasil v prizadevanjih za izboljšanje vsebine njihovih glasil.

Na podlagi takšne ocene in predlogov, ki jih je izoblikovala komisija ObSS za obveščanje, pa je predsedstvo občinskega sveta ZSS na 46. seji dne 22. 6. 1977 sprejelo naslednje

SKLEPE

1. IO OOS so dolžni v svoji TOZD preveriti, ali so delavci obveščeni o delu in izvrševanju sklepov DS, IO in poslovnega organa ter drugih organov TOZD oziroma OZD, v katere se povezuje TOZD. Ugotoviti je potrebno predvsem, ali je način informiranja delavcev takšen, da zagotavlja vsakemu delavcu tekoče seznanjanje z delom organov ter zavzemanje ustreznih stališč o posameznih vprašanjih. Na osnovi ugotovljenega stanja je potrebno zahtevati od DS in poslovnega organa, da se sprejmejo ukrepi, ki bodo omogočili delavcem celovito seznanjanje s problemi in poslovanjem TOZD.

Rok za oceno in predlaganje sklepov je 30. 9. 1977.

2. Predsedstvo podpira pobudo, da se v občini Celje sklene družbeni dogovor o minimalnih pogojih obveščanja v TOZD. Predlog pripravi komisija za informiranost pri ObSS.

Rok za izdelavo osnutka je 31. 12. 1977.

3. Predsedstvo ocenjuje, da je eden izmed osnovnih pogojev zagotavljanja kvalitetnega sistema obveščanja v OZD ustrezna usposobitev urednikov internih glasil oziroma tistih, ki so zadolženi za izvajanje nalog na tem področju. Zaradi tega predsedstvo predlaga, da Delavska univerza v Celju organizira že v jeseni ustrezne izobraževalne tečaje.

4. Glede na določila Zakona o združenem delu, da morajo OZD delavce obveščati tako, da je vsakemu delavcu omogočeno seznaniti se z njihovimi poročili, jih proučiti in zavzeti svoja stališča, je potrebno v tistih organizacijah, ki zaposlujejo delavce iz drugih republik, zagotoviti informiranje v njihovem jeziku. Ustrezna določila v zvezi s tem je opredeliti v samoupravnih splošnih aktih (v statutih oziroma v drugem splošnem aktu).

Informiranost na nizki stopnji

Náš samoupravni razvoj zahteva vedno večjo informiranost članov kolektiva in javnosti o gospodarskih in drugih dogajanjih v posameznih TOZD in OZD. Taka informiranost mora biti dobro organizirana, jasna in učinkovita. To lahko dosežemo s sredstvi informiranja, ki jih imamo na razpolago. Na zadnji seji ali sestanku predstavnikov družbenopolitičnih organizacij, ki je bila dne 9. julija je bilo v ospredju vprašanje informiranosti članov kolektiva po našem časopisu Emajlirec. Ugotovljeno je bilo, da posamezne TOZD iz nerazumljivih razlogov ne objavljajo člankov iz področja gospodarjenja v našem časopisu. Dopisovanje v naš list je problematično, zato se je politični aktiv zavzel, da se bo to stanje izboljšalo.

Vsekakor pa je zanimivo poročilo, ki je bilo podano na seji o problematiki obveščanja nasploh in prispevkov za naš list.

Prizadevanje, da bi bilo v OZD EMO informiranje članov kolektiva o vseh gospodarskih in drugih vprašanjih sega v leto 1950, ko je izšel zakon o delavskem samoupravljanju. Poleg drugih informativnih sredstev je v tem letu začelo izhajati tovarniško glasilo »Emajlirec«.

Do leta 1960 je delavski svet večkrat razpravljal o problematiki informiranja, izdelanih je bilo več pravilnikov, vendar je pozneje hiter gospodarski razvoj in ko-

renite spremembe v samoupravnem sistemu vprašanje organiziranega informiranja potisnil ob stran.

Na VI. redni seji DS, ki je bila 5. februarja 1975 je na iniciativo tedanjega uredniškega odbora glasila Emajlirec DS razpravljalo o splošni problematiki informiranja in sklenilo, da postavi posebno komisijo, ki naj bi pripravila splošen koncept informiranja v EMO. Komisija se je večkrat se (Nadaljevanje na 12. strani)

Informiranost na nizki stopnji

(Nadaljevanje z 11. strani)
stala in pripravila teze, vendar ustrežajočega, stvarnega koncepta informiranja v EMO ni mogla izdelati, ker so tedaj nastajale spremembe v organizacijski strukturi podjetja. V razpravi je bil osnutek pravilnika o sistemizaciji delovnih mest in organizaciji podjetja. Stvaren koncept informiranja pa je mogoče sestaviti le, če je organizacija podjetja znana, kajti le tako je mogoče konkretno določiti naloge iz informativne dejavnosti, ki naj bi bile opravljene na posameznih delovnih mestih v TOZD in skupnih službah. Komisija je podala o tej problematiki poročilo DS in v njem nakazala smer, po kateri naj bi se informiranje v bodoče razvijalo.

Uredniški odbor se je vedno srečeval s perečo problematiko dopisništva. Člani uredniškega odbora so dali mnogo svojih prispevkov tako iz področja gospodarjenja podjetja, kakor tudi iz drugih področij, ki so bila po mnenju uredniškega odbora zanimiva za bralce časopisa odnosno za vse člane kolektiva.

Od vodilnih kadrov, ki bi morali biti po mnenju uredniškega

odbora najbolj zainteresirani za objavo raznih gospodarskih in drugih člankov usmerjalne narave, je vedno izstopal glavni direktor, ki je večkrat posredoval časopisu valžno gospodarsko gradivo usmerjalne narave, ki je bilo zanimivo za vse člane kolektiva glede na njihovo vlogo pri samoupravljanju v posameznih TOZD. Ostali vodilni kadri po TOZD in skupnih službah doslej niso bili zainteresirani za informacije, ki naj bi jih dajali svojim sodelavcem potom glasila Emailirec.

O problemih informiranja je potrebno po mnenju uredniškega odbora izvršiti naslednje:

— vse družbenopolitične organizacije morajo razpravljati o splošni problematiki informiranja v kolektivu in kar zadeva obveščanja članov kolektiva o njihovi dejavnosti določiti poročevalca, ki bo posredoval gradivo uredništvu Emailirca;

— družbenopolitični delavci morajo prispevati čimveč usmerjalnih člankov s področja dejavnosti družbenopolitičnih organizacij;

— vodilni in vodstveni delavci

morajo obveščati svoje sodelavce o gospodarski problematiki in nakazovati pot, po kateri se lahko pride do najboljših gospodarskih uspehov s kratkimi in jedrnatimi članki v glasilu Emailirec, saj tak način obveščanja lahko zajame veliko število sodelavcev in je z njim dosežen dober uspeh;

— v vseh TOZD morajo biti določeni poročevalci, ki bodo poročali uredništvu lista o vseh važnih dogodkih v TOZD zlasti o gospodarskih vprašanjih in smernicah, ki so jih organi samoupravljanja sprejeli za izboljšanje gospodarskega stanja.

To je le nekaj predlogov, ki bi, če bi bili uresničeni, zelo izboljšali obveščanje članov kolektiva tovarniškem glasilu Emailirec.

Emailirec je le en del sredstev obveščanja v kolektivu in uredniški odbor se lahko bavi le z njegovo problematiko obveščanja kot samoupravni organ, ki mora delovati po zakonu in aktih, ki so bili sprejeti v zvezi z izdajanjem in izhajanjem glasila Emailirec.

Obstaja druga, mnogo širša problematika obveščanja, ki je potrebna temeljite raziskave glede na številne spremembe, ki so

nastale v zvezi z zakonom o združenem delu in notranjo organizacijo podjetja. Po mnenju članov uredniškega odbora naj navedemo le nekaj konkretnih predlogov, ki bi se jih morali lotiti, če hočemo izboljšati naše notranje informacije.

Potrebno in nujno je izvršiti naslednje:

— urediti ozvočenje po posameznih TOZD in potom razglasne postaje vsak dan sproti obveščati člane kolektiva o vseh dogajanjih v podjetju;

— pripraviti teze za samoupravni sporazum o informiranju v OZD EMO in jih dati v razpravo družbenopolitičnim organizacijam in samoupravnim delovnim skupinam;

— sprejeti samoupravni sporazum o informiranju v OZD EMO in ga točno izvajati.

Po sedanjih organizacijskih shemi spadajo informacije neposredno pod vodstvo podjetja v okviru dejavnosti samoupravnega sekretariata. Ta lahko mnogo stori za izboljšanje informativne dejavnosti, če so mu za to dani delovni pogoji in če ima za to primeren strokovni kader. Emij Jejčič

STALIŠČA SEKRETARIATA PREDSEDSTVA RS ZSS DO PROTESTNIH PREKINITEV DELA

V sindikatih že od leta 1974 sistematično spremljamo protestne prekinitev dela v Sloveniji. S konkretno aktivnostjo smo opredeljevali ravnanje sindikalnih organizacij, drugih organizacij in organov ter dajali pobude o urejanju in poti razreševanja takih protestnih ustavitv dela v samoupravnih splošnih aktih organizacij združenega dela. V ta prizadevanja se vključuje tudi Raziskovalni center za samoupravljanje, ki je pripravil raziskavo »Družbena protislovja in protestne ustavitve dela v Sloveniji«. Na osnovi ugotovitev iz raziskave, sprejema sekretariat predsedstva RS ZSS naslednja stališča za nadaljnjo aktivnost sindikatov na vseh ravneh.

Pri opredeljevanju vloge sindikata v statutih OZD in pravilih je treba izhajati zlasti iz 636., 637., 638., 639. in 640. člena Zakona o združenem delu, ki v teh členih govori o sporih, ki jih ni bilo mogoče rešiti po redni poti.

1. Najpogostejši vzrok protestnih ustavitv dela je neurejena delitev po delu, kar je posledica tega, da so zlasti delavci v proizvodnji pogostokrat postavljeni v mezni položaj. Merila za delitev po delu delavcev ne stimulirajo za doseganje večje produktivnosti dela in dohodka. Velikokrat je edino merilo dosežena norma, ki velja le v proizvodnji. Ob spreminjanju meril za delitev ali ob očitnih nepravilnostih pri delitvi OD brez predhodne razprave, v kateri bi sodelovali delavci — le-ti reagirajo s pro-

testnimi ustavitvami dela. Vzroki protestnih ustavitv dela pa so tudi v neurejenem in pomanjkljivem obveščanju, neurejenih medsebojnih odnosih pa tudi zaradi slabe organizacije dela.

2. V reševanju sporov, ki jih ni bilo mogoče rešiti po redni poti, ima sindikat pomembno vlogo in odgovornost. Aktivnost osnovnih organizacij sindikata mora biti zato usmerjena na kontinuirano spremljanje in razreševanje družbenoekonomskih in samoupravnih odnosov v TOZD in drugih organizacijah in skupnostih, torej tako, da se sproti ugotavljajo vzroki, ki bi lahko privedli do protestne ustavitve dela.

Ker smo v akciji oblikovanja sistemov interne delitve, ki bo skladna z zakonom o združenem delu, je toliko bolj pomembno, da bodo novi ali dograjeni sistemi interne delitve pravočasno pripravljeni, in da bomo zagotovili dovolj časa za demokratično razpravo, v kateri se bodo delavci zavestno in s polno odgovornostjo opredeljevali do novih sistemov.

Vsaka drugačna pot lahko v prihodnjem letu povzroči nove konflikte, zlasti če upoštevamo ugotovitve iz raziskave, da je osnovni vzrok protestnih ustavitv dela prav neurejena delitev po delu.

Ob predvideni aktivnosti sindikata lahko pride do sporov ter delavci izkoristijo pravico in dolžnost, da svoje zahteve izpostavijo pred osnovno organizacijo sindikata. Ti organi sindikata

so se dolžni takoj sestati in analizirati zahteve delavcev, oceniti značaj nastalega spora ter zahtevati od samoupravnih organov in drugih organizacij in organov takojšnje reševanje nastalega spora.

O svojem stališču izvršni odbor obvesti članstvo, konferenco OOS, Občinski svet ZSS, republiški odbor ter samoupravno delavsko kontrolo in poslovodni organ ter družbenega pravobranilca samoupravljanja.

5. Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata določi svoje predstavnike v odbor za reševanje nastalega spora. V tem odboru so poleg predstavnikov delavcev, ki so sprožili spor oz. protestno prekinitev dela tudi predstavniki samoupravnih organov in družbenopolitičnih organov.

6. Izvršni odbor se je dolžan sestati za reševanje nastalega spora tudi na iniciativo konference OOS ali sindikalnih organizacij izven OZD in se aktivno vključiti v razreševanje spora.

7. V primeru, da izvršni odbor ni zadovoljen z načinom in hitrostjo reševanja spora, se po razpravi s članstvom obrne za pomoč na Občinski svet ZSS, družbenemu pravobranilcu samoupravljanja in skupno z njim terja od družbenopolitičnih skupnosti sprejem ustreznih ukrepov.

8. Sindikat bo predlagal samoupravnim organom, da ukrepajo proti nosilcem vsake protestne ustavitve dela, če prdehodno niso bile izkoriščene vse možne poti in oblike samoupravnega urejanja

nastalih sporov predvsem v TOZD.

9. Ob vsaki protestni ustavitvi la mora izvršni odbor skupno s sekretariatom ZK oblikovati oceno vzrokov, zaradi katerih je do prekinitve prišlo. Če v oceni, ki jo predhodno obravnava s članstvom, ugotovi odgovornost poslovodnih organov, predlaga samoupravnim organom glasovanje o zaupnici. Pri oblikovanju ocene protestnih ustavitv dela se morajo upoštevati vidiki družbene samozastite.

10. Z namenom, da se ugotovi hitro, učinkovito in organizirano ukrepanje OOS v morebitnih sporih, je potrebno vlogo in odgovornost sindikata opredeliti v aktih OZD in pravilih sindikata na vseh ravneh organiziranosti, pri čemer mora biti jasno opredeljena odgovornost predvsem delavskega sveta kot najodgovornejšega nosilca za reševanje sporov v TOZD in delovni organizaciji.

*Dopisujte
v svoje
glasilo!*

Prvo delovno tekmovanje kovinarjev Slovenije '77

Samoupravni razvoj naše družbe zahteva vsestransko in celovito izobraževanje naših delovnih ljudi kot osnovnih nosilcev in ustvarjalcev materialnih dobrin naše družbe.

Naš samoupravni sistem teži k popolni afirmaciji osebnosti delavca, ustvarjalca, k afirmaciji vseh njegovih vrednot in delovne ustvarjalnosti. **Prav zato pomenijo proizvodna tekmovanja delavcev enega pomembnih doprinosov k tem načelom.** S popolnejšim obvladovanjem tehnične kulture so samoupravljalcem odprte vsestranske možnosti za popolno odločanje o svojem delu in njegovih rezultatih, s tem pa ima samoupravljalca tudi dominantno vlogo v izgradnji socialističnega samoupravnega sistema.

Z letošnjim tekmovanjem se vključujemo v nekajletno organizirano tekmovanje kovinarjev v naši državi. V preteklih dveh letih smo organizirali te tekmovanja varilcev, letos pa ga razširjamo še z orodjarji in strugarji. Delovna tekmovanja te vrste odpirajo široke možnosti, da se proizvajalci spoznajo s sodobno organizacijo dela, tehnologijo in dosežki na posameznih področjih. Ta tekmova-

nja odpirajo možnosti večjega sodelovanja med OZD posameznih občin oziroma republik in avtonomnih pokrajin. Namen teh srečanj ni samo v strokovni izmenjavi, ampak tudi v samoupravnem političnem sodelovanju proizvajalcev. Na tekmovanjih prihaja tudi do neposrednega sodelovanja strokovnjakov iz znanstvenih institucij, fakultet in gospodarstva, kar ima za rezultat bogato izmenjavo izkušenj in doseganje novih znanj.

Za ta vidik afirmacije osebnosti proizvajalca smo še zlasti zainteresirani v dobi splošne tehnološke revolucije v svetu in povečanih naporov naše družbe in gospodarstva v modernizaciji proizvodnih potencialov in močnejšega prodora naše države v mednarodni menjavi. Ti naporji morajo iti tudi v obogatitvi znanj in sposobnosti proizvajalcev, pri čemer pomenijo tovrstna tekmovanja še poseben prispevek.

Zaradi tega je potrebna širša in intenzivnejša akcija celotne družbe pri razvijanju delovnih tekmovanj. Tekmovanje mora imeti svoje stalno organizacijsko, socialno in kadrovsko osnovo.

Ta tekmovanja prispevajo k povečanju produktivnosti, izboljšanju kvalitete, povečanju števila racionalizacij in odpirajo možnosti, da se vsi materialni faktorji gospodarskega razvoja usmerijo k čim boljšemu izkoriščanju znanj in sposobnosti proizvajalcev. **Zato je potrebno dati težišče tem tekmovanjem zlasti v temeljnih organizacijah združenega dela, kjer naj imajo masovni in hkrati čim kvalitetnejši karakter.**

Odbor republiškega delovnega tekmovanja kovinarjev je sklenil, da se letošnje tekmovanje priključi k proslavljanju 40-letnice ustanovnega kongresa KPS, 40-letnici prihoda tovariša Tita na čelo partije in njegovega 85. rojstnega dne ter podprl iniciativo, da se dan, ko je tovariš Tito postal član sindikata kovinarskih delavcev (10. oktober 1910), proglasi za dan kovinarjev Jugoslavije.

Letošnje tekmovanje kovinarjev Slovenije vodi odbor, v katerem

poleg ostalih sodelujejo tudi Zveza organizacij za tehnično kulturo SRS, Društvo za varilno tehniko SRS, republiški odbor Sindikata delavcev kovinske industrije Slovenije, konferenca mladih delavcev pri RK ZSMS, izvršni odbori združenj TOZD kovinske in elektro industrije ter črne in barvaste metalurgije pri Gospodarski zbornici Slovenije ter Fakulteta za strojništvo iz Ljubljane. Pokroviteljstvo nad zaključnim republiškim tekmovanjem, ki bo v mesecu novembru v Novi Gorici, so prevzeli: občinski odbor Sindikata delavcev kovinske industrije Nova Gorica ter OZD Vozila in Gostol iz Nove Gorice ter Iskra Sempeter.

Zavedamo se, da to ni lahka naloga, ki pa jo bo lažje izpeljati, če se bomo v vsaki sredini temu ustrezno organizirali in pri tem vključili čimveč ustreznih kadrov.

Zvezno tekmovanje kovinarjev bo v začetku meseca oktobra v Zagrebu. Ob tej priložnosti naj bi se na posebni svečani seji, ob prisotnosti več tisoč kovinarskih delavcev iz cele Jugoslavije, proglasil 10. oktober za dan kovinarjev Jugoslavije.

Jože Oštir

10. OKTOBER »DAN KOVINARJEV JUGOSLAVIJE«

Vsi delovni ljudje Jugoslavije, družbenopolitične organizacije, skratka vse, kar leze in gre v naši domovini s spoštovanjem in ponosom praznuje jubileje priljubljenega voditelja in učitelja, predsednika republike tovariša TITA. Posebno pozornost želimo našemu velikanu izkazati tudi kovinarji Jugoslavije, in sicer s predlogom, da bi 10. oktober proglasili za »DAN KOVINARJEV« Jugoslavije.

Da se je ta misel porajala, je pogojevala prehojena življenjska pot našega maršala. Kot posebna

zanimivost pa je, da je leta 1910 tovariš TITO postal član Sindikata kovinskih delavcev. Prvo iniciativo za ta predlog je dal zvezni odbor sindikatov delavcev industrije in rudarstva Jugoslavije, katero je podprl izvršni odbor republiškega odbora sindikata delavcev kovinske industrije Slovenije z željo, da bi ta predlog podprlo čimveč organizacij združenega dela v naši republiki, kot odraz široke podpore delovnih ljudi Slovenije. Doslej je ta predlog (v Sloveniji podprl že TITAN Kamnik, kjer je bil tovariš TITO

v letih 1911—1912 zaposlen kot mlad kovinarski delavec).

Namen tega obvestila je, da obvestimo o tem vse naše člane kolektiva, oziroma vse TOZD z namenom, da se dogovorimo o dani podpori predlogu, ter da bomo lahko o tem pravočasno informirali republiške organe sindikata, oni pa prek svojih ustaljenih oblik informiranja informirali široko slovensko in jugoslovansko javnost. Ker se bodo predlogi in dodatne iniciative za proglasitev DNEVA KOVINARJEV Jugoslavije sprejemali do 15. septembra,

vas obveščamo, da pri taki odločitvi, da damo podporo tako pomembnemu prazniku, sploh nismo imeli pomislekov, ter smo odločitev v imenu DO takoj po prejemu obvestila tudi posredovali republiškem odboru sindikata delavcev kovinske industrije Slovenije, Dalmatinova 4, Ljubljana z naslednjo vsebino:

Delovni ljudje delovne organizacije EMO — Celje enotno podpiramo iniciativo oziroma predlog, da se 10. oktober proglasi za »DAN KOVINARJEV« Jugoslavije. Oštir, Jože

ŠOLA ZA GOSPODARSTVO

Programski svet šole za gospodarstvenike Celje nas je seznanil ob koncu študijskega leta 1976—1977 z delom šole, v katero so bili vključeni vodilni delavci večine delovnih organizacij naše občine. Obenem so nam poslali predlog programa za naslednje študijsko leto (izobraževanje je permanentno) in predlog sprememb samoupravne organiziranosti šole. Ko smo to poročilo razpravljali ter objektivno in kritično ocenili, smo ugotovili, da je takšno izobraževanje zelo dobro in potrebno vsem našim vodilnim delavcem, predvsem zato, ker je »permanentno izobraževanje del sistema izobraževanja kadrov in pomeni nenehno in organizirano posredovanje tistih družbenoekonomskih, strokovno praktičnih in

strokovno teoretičnih znanj, ki jih terja razvoj in potrebe delovnega mesta, ter traja vso delovno dobo«. Takšno izhodišče je bilo sprejeto pred enim letom, takšnega so tudi vgradili v razvojni program dopolnilnega izobraževanja vodilnih kadrov v gospodarstvo Celja.

Mnogi izmed naših direktorjev TOZD so ocenili takšno izobraževanje zelo pozitivno, tako da je zaželeli, da bi tudi preostali, ki tega dosedaj niso obiskovali v naslednjem letu sebi dopovedali, da je tudi njim tam mesto.

V študijskem letu 1977-78 bo za omenjene strukture zelo zanimiv program, kot sledi:

- zakon o združenem delu
- energetika
- planiranje

- inovacije-transfer tehnologija
- izobraževanje
- računalništvo
- organizacija dela
- psihologija vodenja
- notranje in zunanje računovodstvo
- marketing
- logistika
- integracijski procesi

Vse teme imenovane »tematski bloki« se v program vključujejo zaradi tega, ker se pojavljajo kot aktualne in pomembne teme za življenje delovne organizacije. V te bloke se vključujejo samo družbenopolitične teme, poleg njih pa tudi del marksistične teorije, pomembne za razumevanje dogajanja na vseh področjih. Te teme so:

1. Izbrane teme iz politične ekonomije
2. Razvoj samoupravljanja
3. Aktualna družbenopolitična

dogajanja (volitve, delegatski sistem, delovna organizacija in krajevna skupnost, samoupravno sporazumevanje, svobodna menjava dela itd).

4. Razvoj družbenopolitičnega sistema

Namen tega obvestila vsem našim delovnim ljudem je, da prikažemo vso skrb, ki jo goji naša družba, da bi čimprej zadihala kot GOSPODAR, to bo pa lahko dosegla, če bo resnično z vso mero odgovornosti permanentno izobraževala vse sloje pa tudi tiste, ki mislijo, da tega niso potrebni.

Program oziroma vsebinska osnova, časovni kvantum in kadrovanje slušateljev je usklajeno s programom šole pri GZ SRS in v svojih intencijah dopolnjuje cilje družbenega dogovora o kadrovski politiki in srednjoročnega programa družbenoekonomskega razvoja socialistične republike Slovenije. Oštir, Jože

Boj in razvoj KPJ med obema vojnama

Predsednik Zveze komunistov Jugoslavije Josip Broz-Tito je 26. in 27. marca 1977 govoril slušateljem politične šole ZKJ v Kumrovcu o boju in razvoju KPJ med vojnama. Da bi bil vsak naš delavec-samoupravljalec seznanjen z razvojem naše ZKJ, bomo objavili celotno predavanje tovariša Tita v nadaljevanjih.

TOVARIŠICE IN TOVARIŠI!

Predvsem naj pozdravim slušatelje partijske šole. Zahvaljujem se vam za vabilo, naj pridem k vam in povem nekaj o zgodovini našega gibanja, o razvoju naše partije in njenem boju v predvojnem času.

Ta dom smo zgradili kot dom borcev in mladine, potlej pa smo tu odprli partijsko šolo za preučevanje marksizma-leninizma in zgodovine naše partije. To je zelo prav. Slišal sem, da so tu zdaj tudi različni drugi tečaji, simpoziji in tako naprej, na katerih se preučuje ne le zgodovina naše partije, temveč tudi vsa zgodovina našega sedanjega družbenopolitičnega razvoja.

Tovarišice in tovariši, prišli ste iz raznih krajev naše dežele. Tu boste ne samo obogatili svoje znanje z marksistično teorijo, temveč boste razvijali še trdnejše bratstvo in enotnost med našimi narodi. Če to ne bi sevalo iz te šole, bi bilo to kaj slabo. Prav za to si morate zelo prizadevati pri delu. Mi, komunisti Jugoslavije, imamo namreč obveznost, da pridobitve, ki smo si jih priborili s krvavim bojem v naši revoluciji, varujemo in naprej razvijamo. Varovali pa jih bomo tako, da se bo tudi prek vas prenašala misel, ki naj seva med našimi ljudmi, se pravi, da je enotnost naše dežele absolutno potrebna.

Ko smo odprli partijsko šolo, se mi je zbudila želja, da bi tudi jaz kaj malega prispeval s svojim znanjem in izkušnjami, ki sem si jih pridobil z udeležbo v boju naše partije.

Komunisti se morajo napajati z idejami marksizma-leninizma kakor tudi z našo stvarnostjo na temeljih te znanosti. Te ideje so našo partijo vodile v preteklosti, jo vodijo danes, voditi pa jo morajo tudi v prihodnje.

V tej šoli si morate predvsem pridobiti še več teoretičnega znanja, da bi v praksi, z izkušnjami, ki ste jih že pridobili s svojim delom, na terenu lahko še bolj doumeli zakonitosti in protislovja družbenega razvoja, čas in svet, v katerem živimo, da bi še bolj spoznali naloge in vodilno vlogo delavskega razreda in njegove avantgarde — Zveze komunistov Jugoslavije. Ko se boste vrnili tja, kjer delate, vam bo vse to v pomoč, da se boste lažje znašli, da boste lažje izpolnjevali svoje naloge.

Poseben pomen v dejavnosti komunistov pripisujem kritičnemu spoznanju, nastalem ob izviru neposredne samoupravne prakse, ki se opira na veliko misel marksizma in na našo revolucionarno preteklost. Naše revolucionarno gibanje je opravilo zelo pomemb-

ne naloge. Komunistična partija Jugoslavije, ustanovljena pred malone šestdesetimi leti, je imela veliko notranjih težav, ne samo v sami sebi, temveč tudi v razmerah, v katerih je bila. Veste, da je leta 1920 prišlo do Obznane in prepovedi Komunistične partije. Takrat smo imeli 59 poslancev v parlamentu in režim — to je bil velikosrbski režim — je, kajpada, videl nevarnost, ki mu grozi, in to ravno od Komunistične partije. Precej poslancev, med njimi skoraj ves izvršilni odbor partije, je moralo na robijo, s čimer so reakcionarji obglavili našo partijo.

Nikoli nismo imeli priložnosti, da bi bili legalna stranka in 20 let in več je bila naša partija v globoki ilegalnosti. V takih razmerah je bilo težko delati in to nas je veljalo veliko žrtev. Takih partij je bilo malo. In ravno zato, ker smo se kalili v takih razmerah, kakršne so bile v Jugoslaviji, je naša Komunistična partija jeklenila številne kadre. Mnogi od njih so padli v boju proti razrednemu sovražniku tudi med osvobodilno vojno.

Bogate izkušnje, ki smo jih dobili, moramo v interesu kontinuitete revolucije uporabljati v nadaljnji graditvi naše socialistične samoupravne družbe. Naša partija je uresničila svojo avantgardno vlogo tem uspešneje, kolikor bolj ustvarjalno je razvijala in v praksi uporabljala marksistično teorijo. Za Zvezo komunistov je bil ustvarjalni odnos do marksizma osnovno merilo za uresničevanje njene vodilne vloge. To je naročilo iz naših bogatih revolucionarnih izkušenj v celoti.

Kakor sem že dejal, je minilo malone 60 let od ustanovitve naše partije. V tem času je prehodila težavno, vendar slavno pot boja, pot lastne graditve v ognju silovitih bojov zoper razrednega sovražnika in izkoriščevalcev ljudstva pa tudi v notranjem boju proti frakcionizmu in sektarstvu. Zrasla je v trdno, neomahljivo revolucionarno organizacijo delavskega razreda.

Komunistična partija Jugoslavije je odigrala odločilno vlogo v zgodovinskih dogajanjih med drugo svetovno vojno. V zelo kratkem obdobju od leta 1937 do 1941 se je partija konsolidirala. Čeprav maloštevilna, štela je komaj 12 tisoč članov, je znala spraviti stotisoče naših ljudi v boj zoper fašizem, za osvoboditev svojih narodov. To pomeni, da je teh 12 tisoč komunistov delovalo kot en sam: ni bilo več frakcionizma. Vsi so disciplinirano izpolnjevali naloge, ki so se jim zastavljale.

Bile so partije, ki so imele tudi stotisoče članov, bile so številnejše od naše, a smo mi navzlic vsem obtožbam zoper nas obranili čast naše partije, oprali smo sramoto,

ki so nam jo prizadejali frakcijski boji, in opravili največje dejanje, ki ga partija lahko naredi — osvobodili smo državo in začeli graditi socializem.

To so bila zelo pomembna in burna dogajanja, trpljenja polni dnevi porajanja, razvoja in konsolidiranja naše partije in delavskega gibanja, dnevi prepolni idej in lepih rezultatov, vendar tudi kriz, pretresov in viharjev. Nikoli pa nismo doživeli brodoloma, čeprav smo imeli zelo težke trenutke. Nasprotno, prav zaradi zrelosti komunistov in moči delavskega gibanja, njegove sposobnosti, da zbira najširše demokratične množice naših narodov, smo zmeraj prišli iz boja kot zmagovalci, izbojevali smo si svobodo in si ohranili neodvisnost. Uresničili smo globoko družbeno preobrazbo in zgradili federativno skupnost enakopravnih narodov in narodnosti.

Zdaj bi vam na kratko povedal, kako smo se učili na robiji.

Dejal sem, da je naša partija doživela že v prvih dnevih svojega obstoja najhujši udarec in da je dolgo okrevala. Lahko torej rečemo, da je bilo obdobje od leta 1920 do leta 1927 vakuum. V vodstvu partije, ki je že imelo v sebi kal socialnodemokratskih gibanj ter je grešilo ob nacionalnem in kmečkem vprašanju, so se začeli notranji frakcijski boji, članstvo pa je bilo prepuščeno samo sebi.

Poudariti moram pri tem, da za nas, komuniste na robiji — tam pa je bilo veliko komunistov, pravih aktivistov in delavcev in intelektualcev — ni bilo vakuuma. Robijo smo znali spremeniti v šolo, v partijsko šolo. To so bili boji, nemajhni boji, preden smo dobili pravico, da smo prišli v skupno sobo komunisti, več komunistov, ki smo bili v samicah. Zateči smo se morali h gladovni stavki in vztrajali bi do smrti, če ne bi oni popustili. Režim je moral popustiti. Ko smo dobili možnost za sestajanje oziroma da nas je več živelo skupaj v sobah, smo takoj začeli delati v krožkih. Tu smo marksizem študirali zelo intenzivno. Težko je bilo. Naskrivaj smo morali priti do svojih knjig. Iz skladišč so nam jih pri našli kriminalci, ki smo jim usluge plačevali s cigaretami.

Tako smo ustvarjali knjižnico. Za kamuflažo smo marksistični knjigi dodali spredaj nekaj strani običajnega romana, recimo »Grofa Monte Christa«. In ko je prišel stražar gledat, je rekel: »To je Grof Monte Christo, to ni nič«. Sicer pa bi, tudi če bi pogledal v tisti del, kjer je šlo za Marxa in za ekonomska vprašanja, mislil, da je to pisal nekakšen grof Monte Christo. In tako se nam je posrečilo ohraniti knjižnico vsem različnim preiskavam navkljub. Vse mogoče smo si izmišljali in jetnišnice v resnici spremenili v šole. Vsakteri izmed nas je imel tudi svoj program.

Jaz sem se na primer poleg drugega učil jezikov. Najprej sem se oprijel esperanta, nato sem se

lotil angleščine in tako naprej. Pri skupnem pouku smo se vrstili kot predavatelji. Morali smo se dobro pripravljati. Vsi smo bili, da tako rečem, bolj ali manj »pametnjaki« in ni bilo lahko predavati. Jaz sem dobil na primer temo o kozmogoniji. Tu sem se, moram priznati, precej zapletel. In vidite, to delo nam je silno koristilo. Ko sem moral zapustiti robijo, mi je bilo celo hudo, ker nisem končal programa. Tako smo, naj to še enkrat poudarim, znali robijo spremeniti v šolo. To je bilo koristno za vse nas pri nadaljnjem boju, pri izpolnjevanju nalog, ki so se nam zastavljale.

Frakcionaštvo v KPJ in boj za enotnost partije

Naša partija je doživela, kakor sem poudaril že v uvodu, v prvih dnevih svojega obstoja hude udarce od razrednega sovražnika, tako da si dolgo ni mogla opomoči. Vse to so oteževali tudi frakcijski boji v vrhovih KPJ, vtem ko je bilo partijsko članstvo v zelo težavnih razmerah razrednega boja prepuščeno samo sebi. V boju zoper frakcionaštvo in za enotnost partije je bilo zelo pomembno obdobje od leta 1927 do 1929, o katerem bi govoril v tej prvi temi.

Potlej bi vam povedal kaj več o obdobju od leta 1934 naprej, ko sem prišel z robije in bil izvoljen v politbiro centralnega komiteja Komunistične partije Jugoslavije, nato o vlogi in delu kominterne ter o dogodkih od leta 1934 do 1937. Leta 1937 smo že precej konsolidirali partijo. Toda ker je frakcionaštvo v vodstvu še tlelo, smo morali končati s čiščenjem, predvsem vodstva, kajti spodaj to ni bilo potrebno. Vsi veste, da je takrat prišlo do španske državljanske vojne, kamor smo poslali okoli 1600 naših komunistov, da pomagajo španski republiki v boju zoper Franco, zoper reakcijo in fašizem. Komunisti, ki so delali v domovini, so se s težavo znašli, ker so nekoliko močnejši kadri bili v glavnem še na robiji. V tem obdobju sem bil sprejet v centralni komite. Pozneje sem odšel v Moskvo, kjer sem delal v kominterni kot referent za jugoslovanska vprašanja.

To je bil čas zelo mučnih dogodkov tudi v sami Sovjetski zvezi, saj so takrat že zaprli številne stare boljševike, generale in druge visoke vodilne ljudi. Stalin je takrat pohabil svojo armado, ki je pozneje morala prevzeti na svoja pleča tako težko nalogo, kakor je bil odpor proti nemški invaziji na Sovjetsko zvezo.

Tedaj je bilo postavljeno novo vodstvo z Gorkičem na čelu. Gorkič je bil politični sekretar, jaz pa organizacijski. V kominterni sem dobil nalogo, da se vrnem kot organizacijski sekretar v domovino, Gorkič s še nekaterimi pa naj gre v Pariz in od tam kot

(Nadaljevanje na 15. strani)

Boj in razvoj KPJ med obema vojnama

(Nadaljevanje s 14. strani)

politični sekretar vodi našo partijo. On naj bi torej vodil od zunaj, jaz pa v domovini. V vodstvu je prišlo do različnih konfliktov, do medsebojnih prepričkov, zato je ponovno prišlo do sprememb.

Imeli boste priložnost, da se s tem natančneje seznanite, ko bodo izšle knjige z mojimi predvojnimi deli. Tam je natančno vse opisano, kako so stvari potekale, kakšne težave smo imeli. Najtežje je bilo, da so nekateri voditelji kominterne, nekateri Bolgari in tudi Nemci, delali za to, da bi se naša partija prepovedala, kakor je bila prepovedana že poljska partija. Naredil sem vse, kar je bilo v moji moči, da bi se to preprečilo. Dimitrovu sem slovesno izjavil, da bomo v domovini oprali madež, ki je padel na nas, da bomo ustvarili močno Komunistično partijo Jugoslavije.

Mislil, da ni bil nihče srečnejši od Dimitrova, ko sem še med vojno, leta 1944, prvič prišel v Moskvo in se srečal z njim. Vedel je že, kaj vse smo naredili, kako daleč smo, kakšno vojsko

smo ustvarili, kakšno partijo imamo. »No«, je rekel takrat, »izpolnil si svojo obljubo, prisego«, kakor je on to imenoval.

To obljubo smo lahko izpolnili in vodili vojno prav zaradi tega, ker smo imeli enotnost v partiji. Od leta 1937 do 1941 se je partija konsolidirala in takrat smo dosegli tako enotnost, da je 12.000 komunistov delalo in mislilo kot en sam človek. To je bila enotnost misli in akcije naših komunistov.

Boj, ki smo ga začeli pred 50 leti pri urejanju razmer v KPJ, je bil težaven, kajti frakcionaštvo se je globoko zakoreninilo in se je dolgo vleklo, skorajda od ustanovitve KPJ, v katero je prišlo nemalo meščanske in socialnodemokratske dediščine, tako da s to boleznijo nismo mogli zlahka opraviti. Boj zoper frakcionaštvo se je zdavnaj začel, že pred letom 1927. Vendar je bilo ta boj težko bit, ker je bil vsakdo, ki bi skušal kritizirati frakcionaštvo v vrhovih partije, v nevarnosti, da ga vržejo iz partije.

(Dalje prihodnjik)

RAZGLEDNICE MESECA

Avtoklub društva LT EMO je organiziral veliko kolesarsko tekmovanje, katerega se je udeležilo mnogo mladih kolesarjev. Tekmovanje je zelo dobro uspelo tako glede množične udeležbe kakor tudi glede pravilne vožnje s kolesom.

Planinska dejavnost

Že dalj časa je prisotna želja sodelavcev o ponovni organizirani obliki planinstva v naši delovni organizaciji. Starejši sodelavci se še spominjajo prijetnih trenutkov, ki so jih preživeli na skupnih izletih v gorah. Obenem pa tarnajo, zakaj je ta dejavnost zamrla, kje so vzroki in podobno.

Na pobudo teh in pa na vsepobno potrebo po organizirani obliki planinstva se je dne 13. 7. 1977 sestala komisija za družbeni standard in rekreacijo. Na sestanku so bili povabljeni tudi nekateri že aktivni planinci, ki so pripravljali aktivno sodelovati v planinski skupini, ki bodo pripomogli k nadaljnjemu uspešnemu delu.

Po živahni razpravi so bili sprejeti naslednji sklepi:

- pripraviti občni zbor skupine,
- izvoliti upravni odbor skupine,

— vzpostaviti kontakt s planinskim društvom Celje in planinsko zvezo Slovenije,

— programirati masovne izlete in jih kvalitetno voditi,

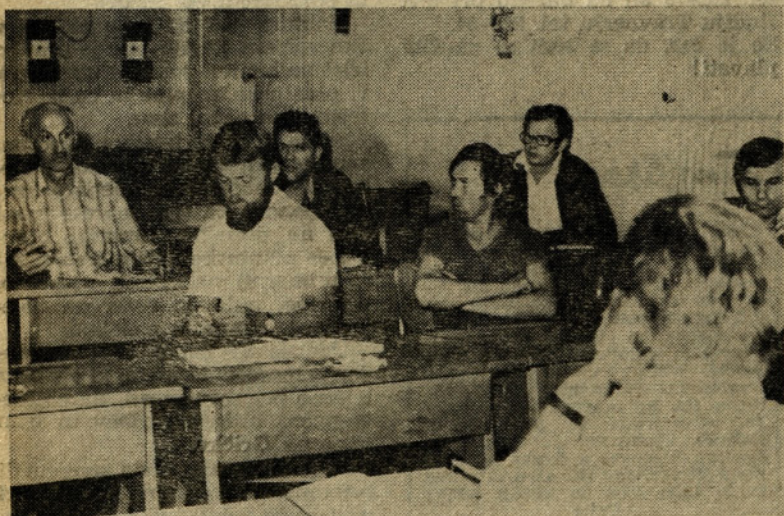
— zagotoviti ustrezna finančna sredstva;

— prevzeti brunarici na Golteh in izdelati program koriščenja, dostopen našemu delavcu,

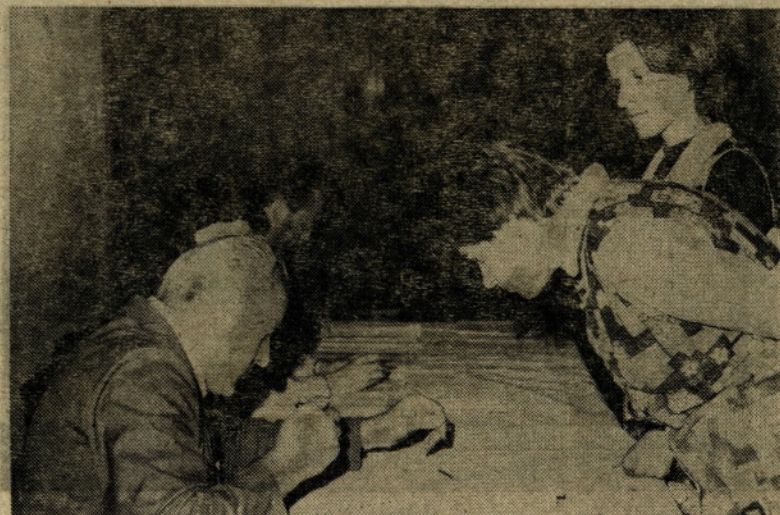
— prevzeti pokroviteljstvo nad Kocbekovim domom na Korošici.

Za ustanovni občni zbor skupine je bil predlagan datum 21. avgust v eni od planinskih postojank (Korošica—Golte). Predlagan je bil tudi pripravljalni odbor, ki je za dolžen, da organizira vse potrebno za občni zbor.

Ideje so, smernice so nakazane; sedaj je naloga odbora in nas vseh, da se vključimo in aktivno sodelujemo pri ustanovitvi oziroma ponovni oživitvi planinske dejavnosti.

Sestanek članov komisije za rekreacijo in aktivnih planincev

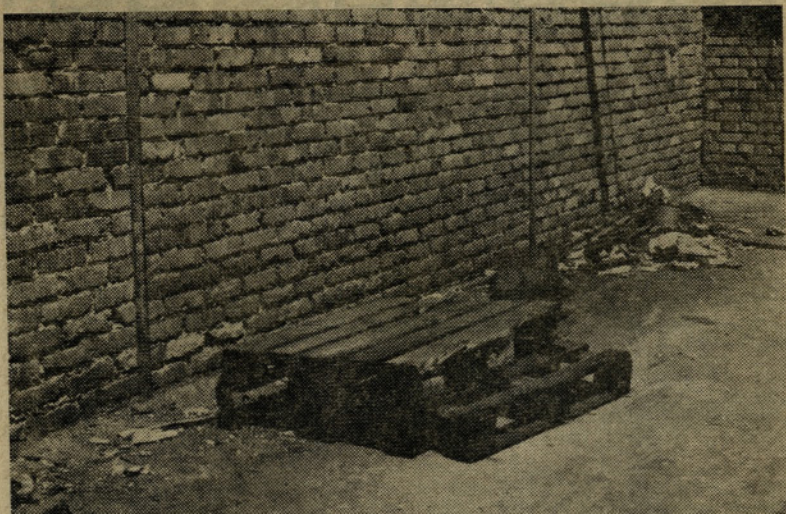
Ob glasovanju pri zadnjem referendumu, so delavci in delavke iz obrata emajlirnice pozorno pregledovali vzroke izstopa iz ZP Iskra in se na podlagi tega odločili za glasovanje za izstop iz ZP Iskra.

Pionirji, člani LT EMO, tudi letos niso manjkali pri raznih akcijah. Posebno so se potrudili in izkazali pionirji in pionirke — prometniki. Izredno pazljivo in lepo so urejali promet

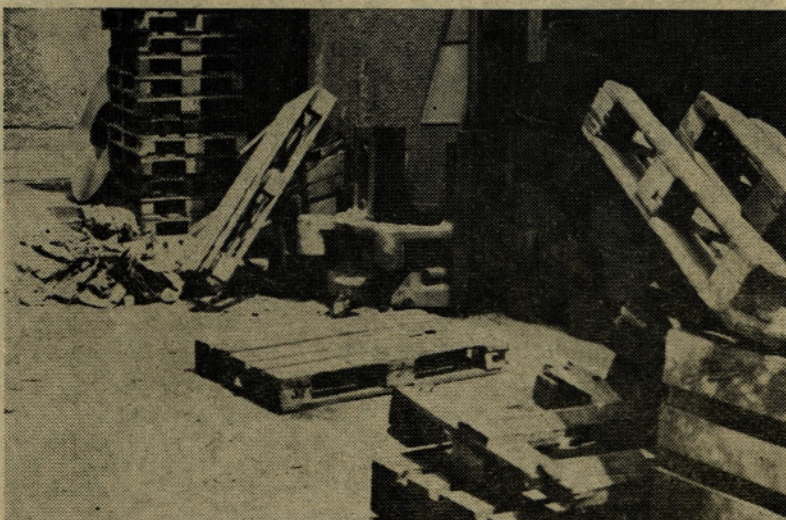
„Cvetke“ iz našega vrta

Tak prizor se nam je pokazal pri generatorju. Pravimo, da bi radi živeli v čistejšem okolju v notranjosti tovarne toda dokler ne bomo počistili »pred svojim pragom« je malo upanja na naše boljše počutje pri delu.

Ta osamela porcija v tako »higieničnem« okolju je verno zrcalo kulture in higijene tistega, ki jo je postavil na tako mesto. Ob tem prizoru se nam vsiljuje vprašanje, kdaj bomo lahko zauživali hrano bolj kulturno in higienično.

Takle prizor se nam je pokazal, ko smo šli skozi TOZD tovarna kotlov.

ZAHVALA

Ko sem odšel po štiridesetih letih neprekinjenega dela v EMO v pokoj, sem bil deležen velike pozornosti in tovarštva mojih sodelavcev in sodelavk iz skupnih služb. Iskreno se jim zahvaljujem, zlasti za lepo darilo, ki mi bo drag spomin nanje.

Najlepša hvala tudi vsem ostalim sodelavcem, s katerimi sem se v dolgi dobi mojega dela spoznal pri skupnem delu, ki so mi želeli vse najboljše v zasluženem poklju.

Vsem delavcem in delavkam v EMO želim mnogo uspehov pri samoupravljanju, tako da bodo zadovoljni oni in mi, ki sedaj uživamo zaslužen pokoj.

Drago Koželj

ZAHVALA

Ob mojem odhodu v pokoj se prav iskreno zahvaljujem vsem mojim sodelavkam in sodelavcem iz skladišča gotovih izdelkov za veliko pozornost in za darilo, ki mi bo drag spomin nanje. V osemindvajsetih letih neprekinjenega dela v tovarni sem spoznala, da je prijetno delati med tovariši in tovarišicami, ki se med seboj spoštujejo in si tudi pomagajo. Zato mi bo na moje dolgoletno delo v tovarni ostal lep spomin.

Vsem delavcem in delavkam OZD EMO želim veliko uspehov pri delu, da bi bili zadovoljni na delovnem mestu in tudi na svojem domu.

Zofija Kramer

OBJAVA

Zveza telesnokulturnih organizacij
Zbor delegatov za športno rekreacijo Celje

prireja

**TRIM — PLAVALNI TEČAJ
ZA ODRASLE NEPLAVALCE**

Pričetek tečaja je v ponedeljek, dne 1. 8. 1977 ob 18. uri na Ljudskem kopališču ob Ljubljanski cesti.

Tečaj traja 10 dni brez sobot in nedelj od 18. do 20. ure.

Prijavnina za tečaj je 100 din, ki jo morate poravnati na dan pričetka tečaja.

Prijave sprejemamo na ZTKO tel. 232-78 ali na bazenu pri tov. Rudiju Travnerju tel. 210-64.

Se je čas, da se tudi vi naučite plavati!

Emailjirec

Casopis izhaja dvakrat mesečno kot glasilo delovne skupnosti EMO-Celje in ga prejema člani te delovne skupnosti brezplačno. Ureja ga uredniški odbor: Emil Jejčič, Frac Kotnik, Danilo Kralj, Jože Keber in Vlado Praterner. Glavni in odgovorni urednik: Emil Jejčič. Naslov uredništva Celje, Mariborska 86, telefon 23-921, interna 238. Po mnenju Republiškega sekretariata za prosveto in kulturo Ljubljana, je časopis oproščen plačevanja davka od prometa proizvodov (št. 421-1/72 z dne 22. 5. 1973). Tisk in klišaji AERO Celje

ZAHVALA

Ob bridki izgubi mojega dragega očeta

**Stanislava
Sotlerja**

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem in sodelavkam iz TOZD tovarne posode — obrat emajlirnica za izraze sožalja in pomoč v dneh žalosti.

Posebna hvala sindikalni organizaciji EMO za denarno pomoč.

Zalujoča hčerka
Anica Sotler

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moje drage žene in mamice

IDE LAMPE

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem TOZD orodjarne za darovani venec in denarno pomoč.

Zahvalo izražam tudi vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti in mi ob bridki izgubi izrazili sožalje. Posebej se zahvaljujem sindikalni organizaciji EMO za denarno pomoč.

Žalujejoči mož Franci
in brat Srečko
s hčerko Lidijo

**DRUŠTVO LT EMO CELJE
KLUB PODVODNIH
DEJAVNOSTI**

PLAVALNI TEČAJ

Klub podvodnih dejavnosti organizira začetni plavalni tečaj za otroke naših sodelavcev. Tečaj bo v bazenu ob Ljubljanski cesti avgusta 10 dni po 2 uri dnevno. Prijavite lahko otroke od 5—10 let starosti, ki še ne znajo plavati. Tečaj je brezplačen, plačati bo treba le vstopnino v bazen. Prijave sprejema tov. Emil Gregorčič — splošna služba, tel. 499 do vključno 1. 8. 1977. Za organizacijo tečaja mora biti prijavljenih najmanj 10 tečajnikov.

OBVESTILO

Pripravljalni odbor planinske skupine EMO organizira planinski izlet na KOROŠICO.

Izlet bo v nedeljo dne 21. avgusta z odhodom iz celja ob 5. uri in povratkom ob 20. uri.

Vabimo vas, da se udeležite v čim večjem številu, ker je prav ta izlet namenjen ponovni ustanovitvi planinske skupine in bo na Korošici tudi občni zbor.

Sama tura ni izredno naporna, vendar zahteva od vsakega udeleženca primerno kondicijsko pripravljenost. Za turo morate imeti tudi najnujnejšo planinsko opremo — planinske čevlje (copati niso primerni), nahrbtnik, vetrovko, pelerino, pulover, rezervno obleko, malo hrane in podobno.

Udeleži se lahko vsakdo, vendar priporočamo vsem, ki ste brez telesne pripravljenosti, da obišče te nekaj bližnjih hribov in trim stezo na Gričku.

Prijave za izlet bodo sprejemali referenti v vsakem TOZD, pri njih boste dobili tudi potrebne informacije.